

Specialioji ataskaita

ES teisės vykdymo užtikrinimas

Komisija pagerino pažeidimų bylų valdymą, tačiau jų nagrinėjimas vis dar trunka per ilgai

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

Turinys

	Dalis
Santrauka	I–X
Įvadas	01–17
Galimo ES teisės nesilaikymo nustatymo procedūros	05–11
Komisijos vykdomas pažeidimų bylų nagrinėjimas, stebėseną ir ataskaitų teikimas	12–17
Audito apimtis ir metodas	18–21
Pastabos	22–75
Komisija pagerino savo vykdomą galimų pažeidimų nustatymo valdymą, tačiau tebekyla su laiku susijusių iššūkių	22–47
Geresnis prioritetų nustatymas nuo 2017 m. padėjo sutrumpinti perkėlimo į nacionalinę teisę ir atitikties patikrų trukmę, tačiau pusės jų trukmė vis dar ilgesnė nei orientaciniai terminai	23–28
Nepaisant Komisijos pastangų, skundų nagrinėjimas trunka ilgiau nei metus, o skundų pateikėjai ne visada informuojami apie padarytą pažangą	29–40
„EU Pilot“ procedūros tapo tikslingesnės, tačiau bylų nagrinėjimo pratęsimo kriterijai nėra apibrėžti	41–47
Dauguma pažeidimų bylų išsprendžiamos prieš pasiūlant taikyti sankcijas, tačiau nagrinėjimas trunka per ilgai	48–64
Pažeidimų bylų, kurių nagrinėjimas trunka ilgiau nei orientaciniai terminai, procentinė dalis didėja	48–58
Kai kuriais atvejais valstybės narės neištaisė ES teisės pažeidimų, nors joms daugelį metų buvo taikomos sankcijos	59–64

Komisija atlieka reguliarią ES teisės vykdymo užtikrinimo stebėseną ir teikia jos ataskaitas, tačiau ataskaitose nepranešama apie orientacinių terminų laikymąsi 65–75

Komisija reguliariai peržiūri savo vykdymo užtikrinimo veiksmus, tačiau jos rekomendacijos nėra nukreiptos į geresnį orientacinių terminų laikymąsi 66–67

Dėl sistemos „Themis“ bylos valdomos geriau, tačiau trūksta tam tikrų funkcijų 68–69

Komisija skelbia aktualią, bet ne visą informaciją apie ES teisės vykdymo užtikrinimą 70–75

Išvados ir rekomendacijos 76–83

Priedai

I priedas. ES teisės įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo valdymas

II priedas. Stebėsenai taikomi Komisijos orientaciniai terminai

III priedas. Duomenų metodikos pagrindai

IV priedas. Atvejų tyrimai (skundai)

V priedas. 31 pažeidimo atvejo tyrimo apžvalga

VI priedas. Finansinės sankcijos

Santrumpos

Terminų žodynelis

Komisijos atsakymai

Chronologija

Audito grupė

Santrauka

I Komisija, kaip Sutarčių sergėtoja, yra atsakinga už ES teisės taikymo valstybėse narėse priežiūrą ir turi imtis tinkamų veiksmų, kad būtų užtikrintas jos vykdymas. ES reglamentai taikomi automatiškai, o direktyvas reikia visiškai perkelti (įtraukti) į nacionalinę teisę. Tačiau abiem atvejais už įgyvendinimą atsakingos valstybės narės. Nustačius pažeidimus, Komisija turi diskreciją pradėti oficialias pažeidimo nagrinėjimo procedūras. Savo 2017 m. komunikate „ES teisė. Geresnis taikymas – geresni rezultatai“ Komisija atnaujino savo vykdymo užtikrinimo strategijas ir orientacinius stebėsenos terminus, kad sutelktų dėmesį į šiurkščius pažeidimus. 2020 m. gruodžio mėn. ji taip pat įdiegė naują bylų valdymo sistemą „Themis“, skirtą ES teisės vykdymo užtikrinimo procedūroms.

II Mūsų audito tikslas – įvertinti, ar Komisijos vykdomu valdymu užtikrinta, kad būtų laiku nustatomi pažeidimų prieš valstybes nares atvejai, atliekami susiję tolesni veiksmai, vykdoma tinkama pažeidimų atvejų stebėseną ir teikiama informacija apie juos. Išnagrinėjome Komisijos procesus, kuriais siekiama skatinti veiksmingą įgyvendinimą, kad būtų galima stebėti pažangą ir atgrasyti nuo reikalavimų nesilaikymo, siekiant galutinio tikslo – sustiprinti jos ES teisės aktų vykdymo užtikrinimo sistemą.

III Darome išvadą, kad, nors Komisija pagerino ES teisės pažeidimų nustatymo ir ištaisymo valdymą, vis dar per ilgai užtrunka pažeidimų bylų nagrinėjimas. Komisija atlieka reguliarią ES teisės vykdymo užtikrinimo stebėseną ir teikia jos ataskaitas, tačiau orientacinių terminų laikymasis negerėja ir apie tai nepranešama.

IV Nustatėme, kad laikas, per kurį Komisija atlieka perkėlimo į nacionalinę teisę ir atitikties patikras, nuo 2017 m. sutrumpėjo. Tačiau pusės šių patikrų trukmė vis tiek buvo ilgesnė nei nustatyti orientaciniai terminai. Atliekant patikras naudojantis užsakomosiomis paslaugomis, jų atlikimo laikas dar labiau pailgėjo, o tai rodo tinkamo planavimo poreikį.

V Komisija registruoja visuomenės skundus dėl galimų ES teisės pažeidimų. Ji nustatė 1 metų terminą nuo skundo užregistravimo iki oficialaus pranešimo išsiuntimo arba bylos nutraukimo, tačiau nuo 2012 m. iki 2023 m. šio termino nesilaikyta 38 % atvejų, o nuo 2021 m. nagrinėjimo laikas pailgėjo. Komisija nustatė skundų prioritetų nustatymo kriterijus, tačiau kai kuriuos iš šių kriterijų įvairios tarnybos gali aiškinti skirtingai. Komisija taip pat gauna peticijų iš Europos Parlamento. Jei po preliminarų vertinimo jos yra nagrinėjamos, jos tampa Komisijos iniciatyva iškeltomis bylomis. Tačiau šiuo

metu Komisijos vidaus peticijų duomenų bazė nėra susieta su bylų valdymo sistema „Themis“, todėl Komisija neturi statistinių duomenų apie peticijų, dėl kurių buvo imtasi tolesnių veiksmų, skaičių.

VI Komisijos 2017 m. komunikate siūloma didinti pažeidimų nagrinėjimo efektyvumą ribojant neoficialaus „EU Pilot“ dialogo tarp Komisijos ir valstybių narių naudojimą prieš pradėdant oficialias pažeidimo nagrinėjimo procedūras. 2012–2023 m. po užbaigtų neoficialių dialogų 74 % atvejų valstybės narės laikėsi ES teisės, netaikant oficialios pažeidimo nagrinėjimo procedūros, tačiau vidutinė nagrinėjimo trukmė išliko ilga (2023 m. – 28,4 mėnesio).

VII Nustatėme, kad vis didesnės dalies pažeidimų bylų nagrinėjimo laikas viršija orientacinius terminus. 2023 m. 72 % bylų, susijusių su tuo, kad valstybės narės nepranešė apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones arba pranešė apie dalinį direktyvos perkėlimą, nagrinėjimas užtruko ilgiau nei nustatytas 1 metų terminas. Vidutiniškai 3 metų termino netinkamo taikymo ir neatitikties bylose buvo laikomasi 2012–2022 m., bet ne 2023 m.

VIII Dauguma bylų išsprendžiama prieš Komisijai pasiūlant taikyti finansines sankcijas. Tačiau nustatėme, kad kai kurios valstybės narės kelerius metus mokėjo baudas, bet ES teisės pažeidimų neištaisė.

IX Vykdyto užtikrinimo veiksmus Komisija apžvelgia reguliariai rengiamose suderinamumo ataskaitose, tačiau jose nebuvo pateikta konkrečių ir įgyvendinamų rekomendacijų, kaip pagerinti nustatytų terminų laikymąsi. Sistema „Themis“ supaprastintas bylų valdymas, tačiau vis dar trūksta kai kurių svarbių funkcijų, o tai trukdo vykdyti veiksmingą stebėseną. Komisija skelbia aktualią, bet neišsamią informaciją apie ES teisės vykdymo užtikrinimą, kuri apskritai yra tiksli, tačiau duomenys apie terminų laikymąsi nėra išsamūs.

X Komisijai rekomenduojame:

- pagerinti perkėlimo į nacionalinę teisę ir atitikties patikrų planavimą ir dokumentavimą;
- pagerinti skundų, peticijų ir neoficialių dialogų nagrinėjimą;
- sustiprinti pažeidimų bylų valdymą ir prireikus atnaujinti sankcijų siūlymo metodiką;
- pagerinti vykdymo užtikrinimo veiklos stebėseną ir ataskaitų teikimą.

Įvadas

01 Pagrindiniai steigimo sutartimis ES suteikti įgaliojimai yra įgaliojimai priimti valstybėms narėms taikomus teisės aktus¹. Komisijai veiksmingai užtikrinus vykdymą pasiekama, kad ES gyventojai ir įmonės kuo greičiau pajustų bendrai sutartų taisyklių teikiamą naudą ir galėtų pasikliauti, jog jų pagrindinės teisės visada bus gerbiamos, nesvarbu, kur Europos Sąjungoje jie dirba ar gyvena².

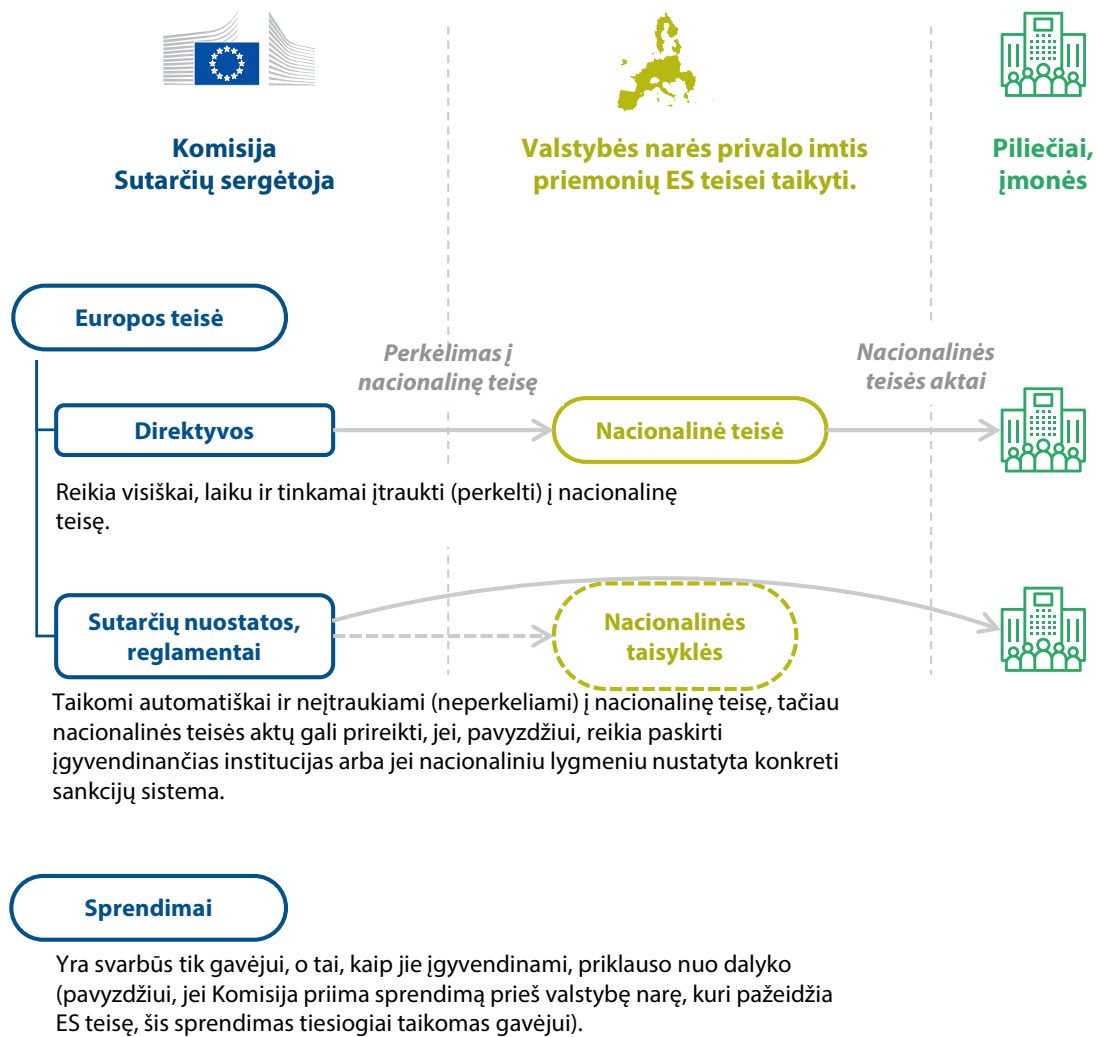
02 Valstybės narės privalo imtis visų nacionalinių teisinių priemonių, būtinų ES teisei taikyti. Komisija, kaip Sutarčių sergėtoja³, yra atsakinga už ES teisės taikymo valstybėse narėse priežiūrą ir turi imtis atitinkamų veiksmų, kad būtų užtikrintas jos vykdymas. Priemonių, kurių jos turi imtis, skaičius ir mastas priklauso nuo teisės aktų dalyko, taikymo srities ir sudėtingumo bei teisės akto rūšies (žr. **1 diagramą**).

¹ ES sutarties 1 straipsnis, SESV 1 straipsnis, 4 straipsnio 3 dalis ir 5 straipsnis.

² Komisija, „Užtikrinti ES teisės aktų vykdymą, kad Europa būtų naudinga“ (COM(2022) 518 *final*), p. 1.

³ ES sutarties 17 straipsnio 1 dalis.

1 diagrama. ES teisės aktų taikymas

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos dokumentais.

03 Komisijos generalinis direktoratas (GD), kuris rengia teisės akto projektą, paprastai yra atsakingas ir už jo priežiūrą. Priežiūra taip pat gali būti vykdoma kartu su agentūromis ir kitomis įstaigomis (pavyzdžiui, Europos priežiūros institucija finansinių paslaugų srityje). Komisija visą priežiūros veiklą koordinuoja per Generalinį sekretoriatą ir GD pažeidimo nagrinėjimo korespondentų, kurie veikia kaip ryšių palaikytojai, vidinį tinklą.

04 Siekdama užtikrinti, kad valstybės narės tinkamai perkeltų ir taikytų ES teisę, taip pat siekdama nustatyti ir pašalinti galimus pažeidimus, Komisija naudoja įvairias priemones ir procedūras. Jei prevencinės priemonės neveikia ir įtariama apie padarytą pažeidimą, Komisija gali pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūras ir perduoti bylą ES Teisingumo Teismui. Už tai, kad bet koks pažeidimas būtų ištaisytas, ir toliau visiškai atsako valstybės narės. Išsamesnė informacija pateikta [I priede](#).

Galimo ES teisės nesilaikymo nustatymo procedūros

05 Nors ES reglamentai tiesiogiai taikomi visose valstybėse narėse, valstybės narės privalo pranešti Komisijai apie priemones, kurių jos ėmėsi naujoms ar peržiūretoms ES direktyvoms į savo nacionalinę teisę perkelti. Jos turi iki nustatytos datos pateikti pranešimą (perkėlimo į nacionalinę teisę terminas paprastai yra 2 metai nuo direktyvos priėmimo) ir taip pat pateikti aiškinamuosius dokumentus. Gavusi tokius pranešimus, Komisija atlieka:

- o perkėlimo į nacionalinę teisę patikras, kad būtų užtikrinta, kad valstybių narių nacionalinės perkėlimo į nacionalinę teisę priemonės apimtų kiekvieną įsipareigojimą pagal kiekvieną direktyvos straipsnį⁴, ir
- o atitiktis patikras, kad būtų įvertinta nacionalinių įgyvendinimo priemonių atitiktis direktyvos nuostatomis⁵.

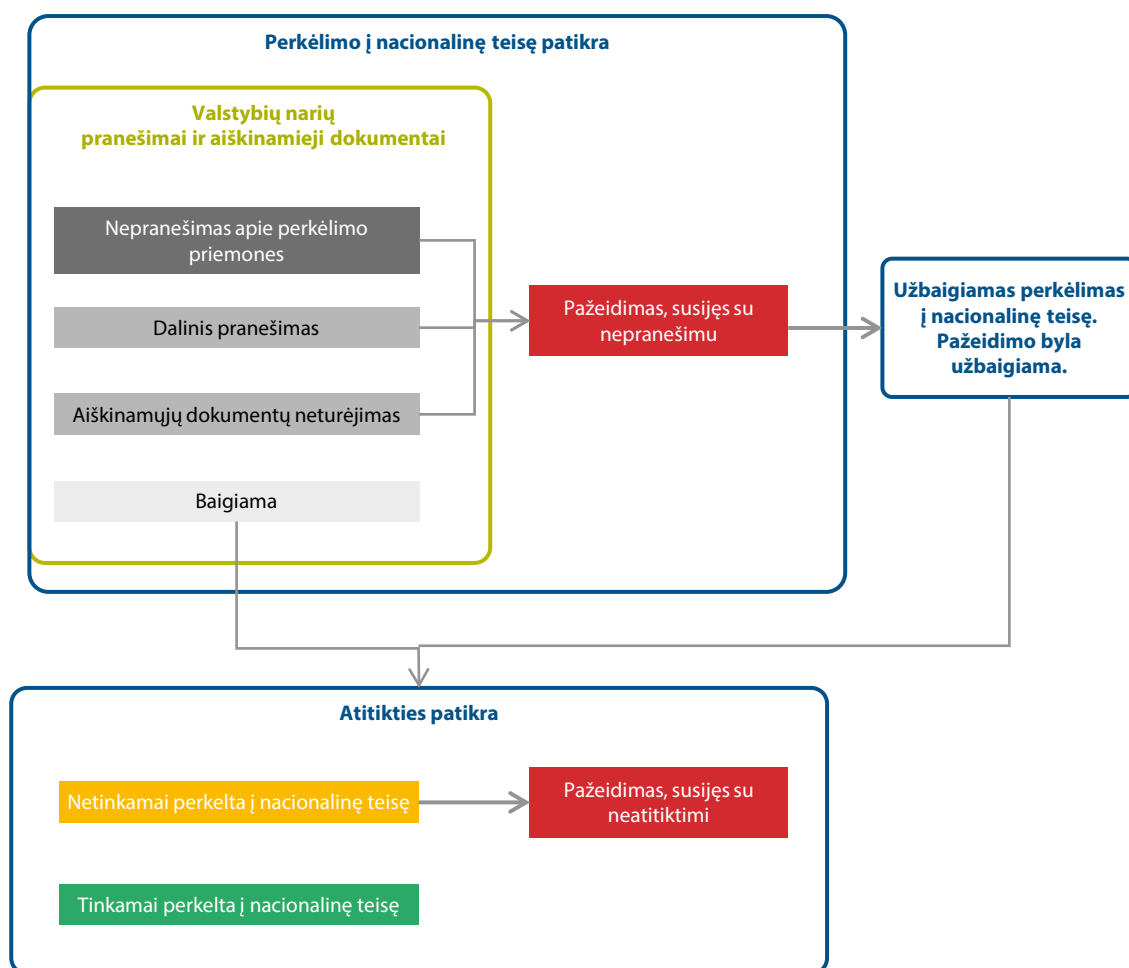
06 Jei apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones nepranešama arba perkėlimas atliekamas tik iš dalies (pavyzdžiui, jei perkėlimo į nacionalinę teisę priemonės, apie kurias pranešta, neapima visos valstybės narės teritorijos arba jei pranešimas yra neišsamus), Komisija gali inicijuoti pažeidimo nagrinėjimo procedūrą dėl nepranešimo (NCM). Jei valstybė narė netinkamai perkelia direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę, Komisija gali pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūras dėl neatitikties (NCF) (žr. **2 diagramą**). Pagal 2019 m. liepos mėn. Teisingumo Teismo sprendimą byloje [C-543/17](#)⁶, valstybės narės turi pateikti aiškinamuosius dokumentus dėl kiekvienos direktyvos, o nepakankamus paaiškinimus Komisija vertina kaip perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių nebuvimą.

⁴ Geresnio reglamentavimo priemonių rinkinys, 39 priemonė.

⁵ Ten pat.

⁶ Byla [C-543/17](#), Komisija / Belgija (2019 m. liepos 8 d.).

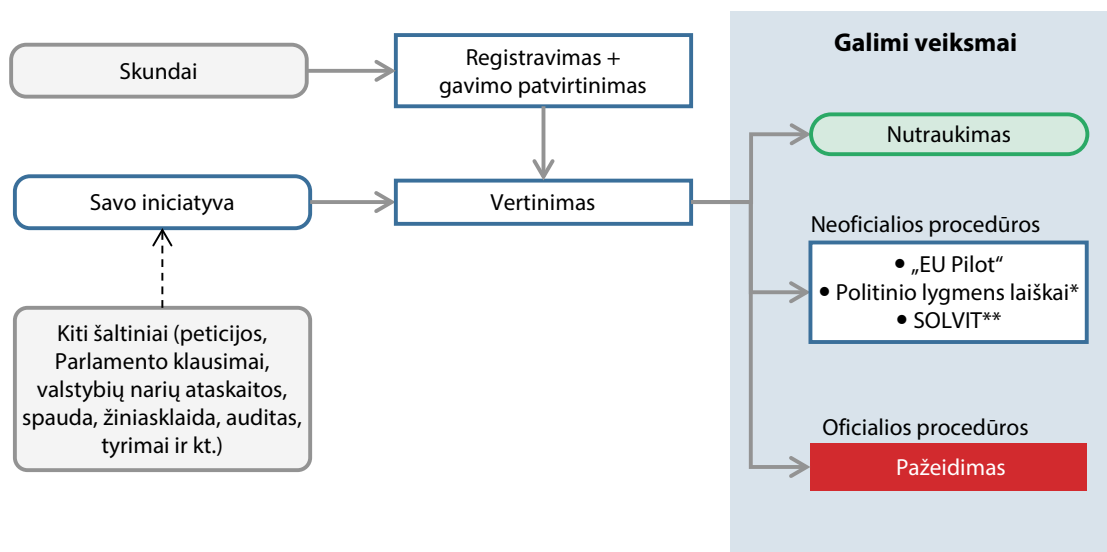
2 diagrama. Komisijos atliekamos perkėlimo į nacionalinę teisę ir atitikties patikros

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos dokumentais.

07 Be to, Komisija nustato galimus valstybių narių netinkamo direktyvų taikymo atvejus (žinomi kaip BAD bylos) ir netinkamo ES sutarčių, reglamentų ir sprendimų taikymo atvejus (žinomi kaip REG bylos), remdamasi skundais arba atlikdama tyrimus savo iniciatyva. Pastarieji daugiausia pradedami atlikus vidaus vertinimą, remiantis įgyvendinimo ataskaitomis arba kitais šaltiniais, pavyzdžiui, Europos Parlamente pateiktomis peticijomis ir iškeltais klausimais, spauda ir žiniasklaida (žr. **3 diagramą**). Netinkamas taikymas – tai, pavyzdžiui, situacija, kai pagal nacionalinę teisę, atitinkančią ES direktyvą, būtų reikalaujama leidimo pradėti veiklą, tačiau valstybės narės institucija leidžia piliečiui ar įmonei veiklą pradėti be leidimo.

3 diagrama. Komisijos darbo eiga nustatant galimą neatitiktį

Pastabos:

* Komisijos nario pasirašytas politinio lygmens laiškas.

** Nacionalinių įstaigų tinklas, padedantis įmonėms ir piliečiams įtariamų ES teisės pažeidimų bendrosios rinkos srityje atvejais.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos dokumentais.

08 2008 m. Komisija nustatė dialogo procedūras, pavadintas „EU Pilot“, kuriomis siekiama su valstybėmis narėmis aptarti galimus ES teisės pažeidimus prieš pradėdant pažeidimo nagrinėjimo procedūras⁷. Taip buvo siekiama galimus pažeidimus išspręsti sparčiai dar ankstyvame etape⁸. Procedūra pradėdama, kai Komisija įtaria, kad valstybė narė galbūt pažeidžia ES teisę. Iš pradžių tai buvo bandomasis projektas, apimantis tik keletą valstybių narių, o iki 2017 m. jis buvo naudojamas sistemingai. Nuo tada „EU Pilot“ dialogai turėtų vykti tik tada, kai Komisija mano, kad jie yra naudingi⁹.

09 Komisija turi diskreciją pradėti oficialią pažeidimo nagrinėjimo procedūrą. Kai tik GD surenka pakankamai įrodymų apie galimą pažeidimą, jis parengia Komisijai sprendimą dėl procedūros pradėjimo. Pagal [SESV 258 straipsnį](#), Komisija gali pirmą kartą kreiptis į Teismą dėl galimo valstybės narės daromo pažeidimo. Pagal [SESV 260 straipsnį](#), Komisija gali siūlyti taikyti finansines sankcijas už nepranešimą apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones arba kai ji antrą kartą kreipiasi į Teisingumo Teismą dėl to, kad valstybė narė nevykdo pirmojo Teisingumo Teismo sprendimo šioje

⁷ Komisija, „Rezultatų siekianti Europa – Bendrijos teisės taikymas“ (KOM(2007) 502).

⁸ Komisija, „ES teisė. Geresnis taikymas – geresni rezultatai“ (2017/C 18/02).

⁹ Ten pat.

byloje. Bylos gali būti nutrauktos bet kuriuo metu, o Komisija taip pat gali nuspręsti nutraukti bylą, net jei valstybė narė pažeidimo nepašalina arba pašalina tik iš dalies.

10 Savo 2017 m. komunikate „ES teisė. Geresnis taikymas – geresni rezultatai“ Komisija paskelbė strategiškesnę vykdymo užtikrinimo koncepciją ir nustatė tam tikrus prioritetus. Buvo siekiama sustiprinti nacionalinių priemonių, kuriomis įgyvendinama ES teisė, perkėlimo į nacionalinę teisę ir atitikties vertinimus ir sutelkti dėmesį į sunkiausius ES teisės pažeidimus, darančius neigiamą poveikį piliečiams ir įmonėms. Komisija taip pat nusprendė sustiprinti savo poziciją dėl sankcijų taikymo, jei valstybės narės nepraneša apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones (nepranešimo atvejai). Tokiais atvejais Komisija sistemingai prašytų Teisingumo Teismo skirti ne tik periodines, bet ir vienkartinės baudas.

11 2021 m. Komisija atnaujino savo geresnio reglamentavimo gaires ir priemonių rinkinį. Juose pateikiamos pagrindinės priemonės, kuriomis generaliniai direktoratai gali naudotis siekdami skatinti ES teisės aktų laikymąsi ir bendradarbiavimą su valstybėmis narėmis, pagrindiniai perkėlimo į nacionalinę teisę išsamumo ir atitikties patikros proceso etapai, gairės nacionalinėms institucijoms ir suinteresuotiesiems subjektams.

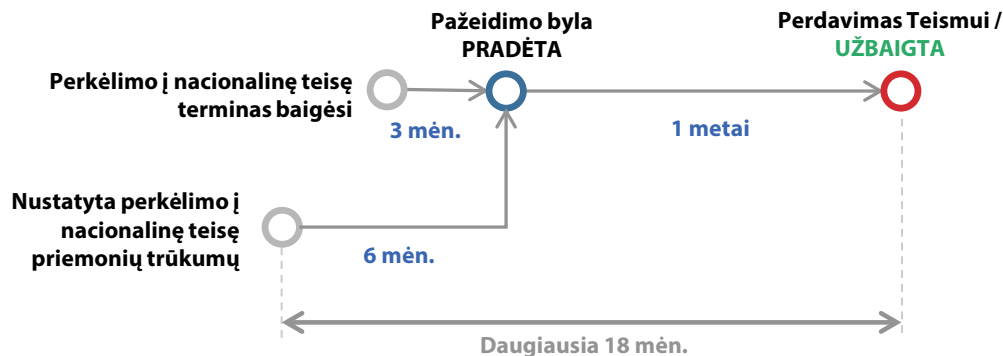
Komisijos vykdomas pažeidimų bylų nagrinėjimas, stebėseną ir ataskaitų teikimas

12 2007 m. komunikate „Rezultatų siekianti Europa – Bendrijos teisės taikymas“ ir prie 2017 m. komunikato pridėtoje gairėse Komisija nustatė keletą stebėsenos rodiklių (standartų). Juose pateikiamos orientacinės, teisiškai neprivalomos siektinos reikšmės, pagal kurias vertinama Komisijos pažanga valdant skundus ir pažeidimų bylas. Taip pat nustatyti perkėlimo į nacionalinę teisę patikrų, atitikties patikrų ir „EU Pilot“ dialogų orientaciniai terminai. *II priede* pateikta apžvalga.

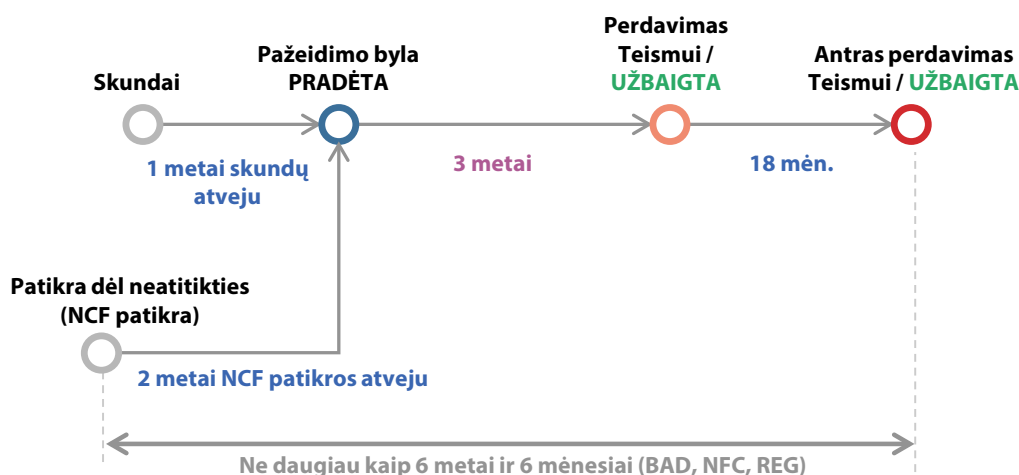
13 Orientacinis pažeidimų bylų nagrinėjimo laikas, remiantis pačios Komisijos nustatytais terminais, parodytas *4 diagramoje*. Susumavus visus orientacinius įmanomus terminus, Komisijos sprendimų priėmimas turėtų užtrukti ne ilgiau kaip 18 mėnesių nepranešimo apie perkėlimo priemones atveju ir 6,5 metų kitų pažeidimų atvejais.

4 diagrama. Orientacinis pažeidimų bylų nagrinėjimo laikas, remiantis Komisijos terminais

NCM bylos

BAD, REG, NCF bylos (savo iniciatyva pradėtos bylos / skundai)

Galutiniai terminai

Nustatyti Komisijos viešuose pranešimuose
Nustatyti Komisijos vidaus gairėse

Bylos

NCM: nepranešimas

BAD: netinkamas direktyvų taikymas

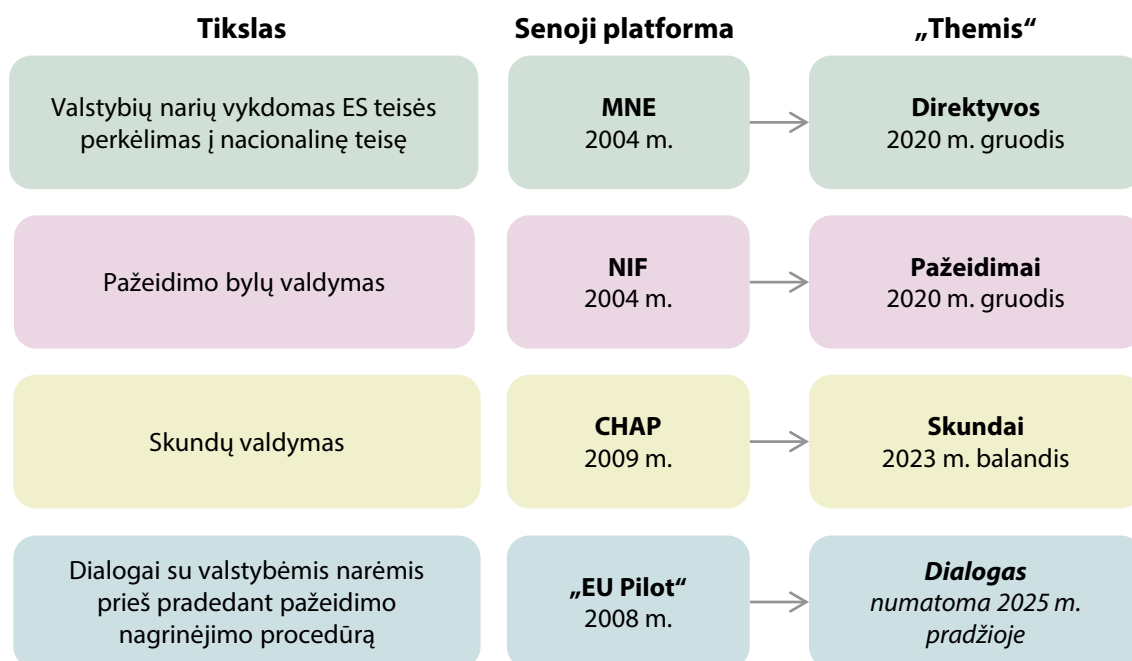
REG: netinkamas ES sutarčių, reglamentų ir sprendimų taikymas

NCF: neatitiktis

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos dokumentais.

14 Iki 2020 m. byloms valdyti buvo naudojamos keturios atskiros IT platformos: CHAP – skundams, „EU Pilot“ – „EU Pilot“ dialogui, MNE – direktyvų perkėlimui į nacionalinę teisę ir NIF – pažeidimams. Komisija ėmėsi tolesnių veiksmų, susijusių su 2018 m. padėties apžvalga, ir 2020 m. gruodžio mėn. pradėjo diegti naują bylų valdymo sistemą „Themis“, skirtą su ES teisės vykdymo užtikrinimo procesu susijusiems duomenims valdyti, registruoti ir saugoti (žr. 5 diagramą).

5 diagrama. Perėjimas nuo senųjų IT platformų, skirtų ES teisės vykdymui užtikrinti, prie „Themis“

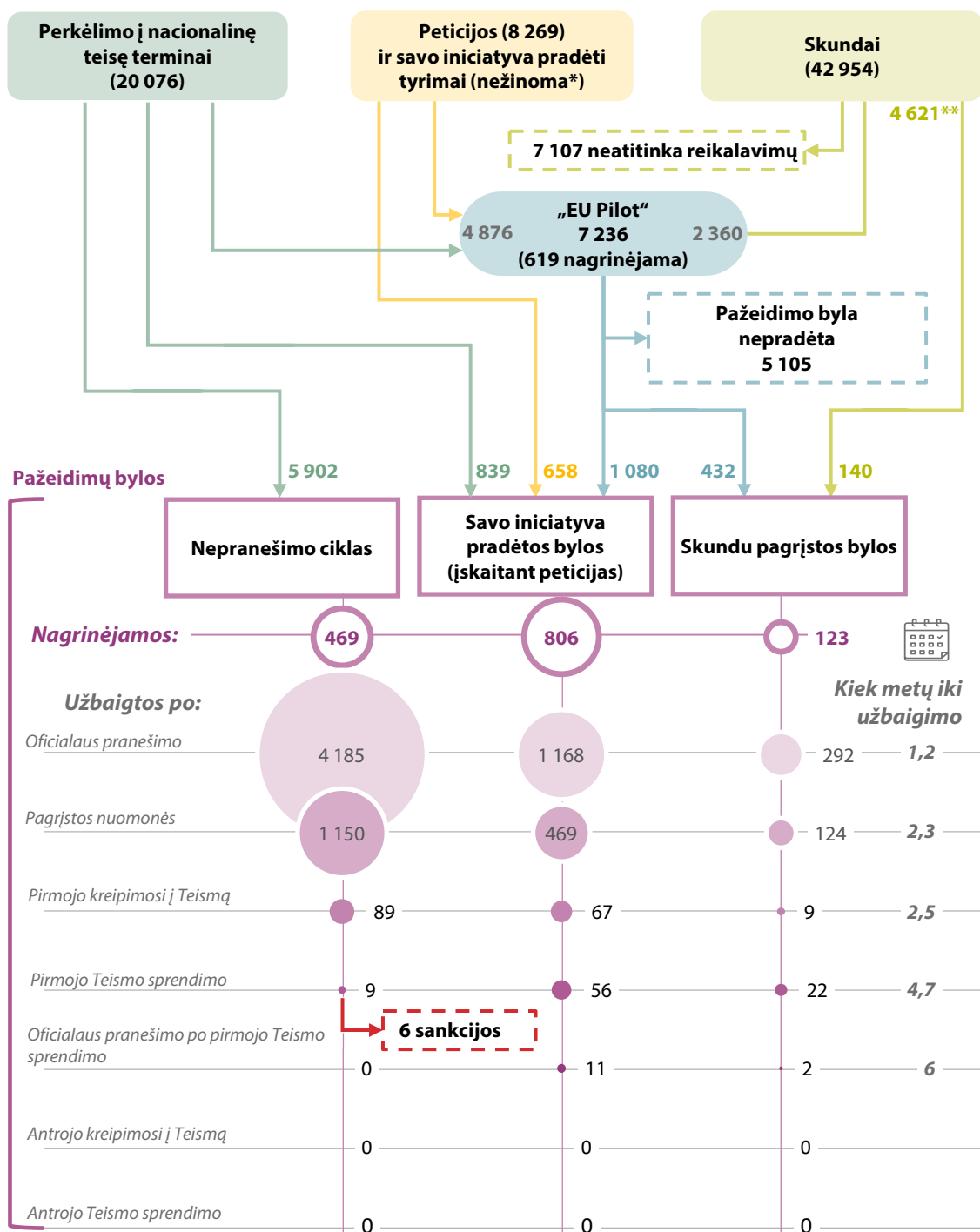
Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis iš Komisijos gauta informacija.

15 2012–2023 m. valstybės narės turėjo pranešti apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones, laikydamosi 20 076 perkėlimo terminų; iš jų 5 902 perkėlimo terminų valstybės narės nesilaikė. Be to, 839 atvejais apie priemones buvo pranešta neišsamiai arba nesilaikant ES teisės aktų. Dėl to Komisija pradėjo 5 902 pažeidimų bylas iš karto pasibaigus perkėlimo į nacionalinę teisę terminui (pagal procesą, per kurį Komisija reguliariai ir automatiškai pradeda nagrinėti bylas, kai valstybės narės nesilaiko perkėlimo į nacionalinę teisę terminų, vadinamą „nepranešimo ciklu“) ir 839 bylas generalinių direktoratų iniciatyva.

16 Per tą patį laikotarpį Europos Parlamentas Komisijai pateikė 8 269 peticijas. Komisijos teigimu, tik nedidelė jų dalis buvo susijusi su tariamais ES teisės pažeidimais. Komisija taip pat užregistravo 42 954 piliečių, įmonių ir interesų grupių skundus; 7 107 skundus ji pripažino neatitinkančiais reikalavimų ir 4 621 skundas buvo nagrinėjamas, kai kurie iš jų susiję su jau pradėtomis „EU Pilot“ arba pažeidimų bylomis. Likę skundai buvo atmesti nenagrinėti arba audito metu vis dar buvo tiriami.

17 2012–2023 m. Komisija taip pat pradėjo 4 876 „EU Pilot“ dialogus, susijusius su perkėlimo į nacionalinę teisę klausimais ir jos tyrimais, įskaitant peticijas, ir 2 360 „EU Pilot“ dialogų, susijusių su skundais. Nesinaudodama „EU Pilot“ sistema, ji pradėjo 658 pažeidimų bylas, remdamasi savo tyrimais, ir 140 bylų, remdamasi skundais. Iš 2012–2023 m. pradėtos 9 051 pažeidimų bylos iki 2023 m. pabaigos buvo užbaigtos 7 653 bylos. Trys ketvirtadaliai visų 7 653 pažeidimų bylų buvo išspręstos pirmajame etape (oficialus pranešimas, OP), o 3,5 % bylų buvo pirmą kartą perduotos Teismui (žr. [6 diagramą](#)).

6 diagrama. Komisijos ES teisės vykdymo užtikrinimo bylų srautas, 2012–2023 m.

Pastabos

* Duomenų apie bendrą Komisijos iniciatyva atliktų tyrimų skaičių nėra.

** 10,5 % iš 4 621 skundo, nagrinėto 2012–2023 m., buvo užregistruoti 2008–2011 m.

Šaltinis: Audito Rūmų analizė, atlikta remiantis Komisijos ir Europos Parlamento duomenimis (išsamiau žr. III priedą).

Audito apimtis ir metodas

18 Mūsų audito tikslas – įvertinti pažeidimų bylų prieš valstybes nares valdymą. Tai apima galimų atvejų nustatymą, faktinių atvejų nagrinėjimą, taip pat jų stebėseną ir ataskaitų teikimą, atsižvelgiant į pakeitimus, padarytus 2017 m. komunikate „ES teisė. Geresnis taikymas – geresni rezultatai“. Mūsų audito tikslas buvo sustiprinti Komisijos ES teisės vykdymo užtikrinimo sistemą.

19 Vertiname, ar Komisija:

- o laiku nustatė galimus ES teisės pažeidimus, taikydama patikimas procedūras;
- o nagrinėjo pažeidimų bylas pagal Komisijos orientacinius terminus ir
- o tinkamai stebėjo savo vykdomą pažeidimų bylų valdymą bei jų rezultatus ir teikė jų ataskaitas.

20 Išnagrinėjome Komisijos požiūrį į ES teisės vykdymo užtikrinimą (pažeidimų nustatymą, ištaisymą, stebėseną ir ataskaitų teikimą) nuo 2012 m. iki 2023 m. Auditą sudarė:

- o atitinkamos informacijos (iš Parlamento, Europos ombudsmeno, Teisingumo Teismo) ir svarbiausių Komisijos dokumentų peržiūros;
- o „Themis“ ir „EU Pilot“ duomenų analizė;
- o nuodugnus 31 pažeidimo atvejo tyrimo, atrinkto taikant vertinamąją atranką, vertinimas, siekiant apžvelgti įvairius pažeidimo nagrinėjimo etapus;
- o atsakymų į mūsų standartizuotą klausimyną analizė; klausimynas išsiųstas (ir atsakymai gauti iš) 15 generalinių direktoratų, dalyvaujančių nagrinėjant skundus ir pažeidimus, siekiant gauti konkrečios informacijos, pavyzdžiui, apie darbo krūvį ir išteklių panaudojimą;

- o analizė, kaip Komisija laikosi savo orientacinių terminų, susijusių su perkėlimo į nacionalinę teisę ir atitikties patikromis, naudojant atsitiktinę 291 direktyvos, apie kurios visišką perkėlimą į nacionalinę teisę pranešė valstybės narės, perkėlimo terminų imtį (139 direktyvos – 4 metus iki 2017 m. [komunikato](#) ir 152 direktyvų 4 metus po jo);
- o interviu su Komisijos, dviejų Europos Parlamento komitetų (Peticijų ir Teisės reikalų), Europos ombudsmeno tarnybos, vienos skundą pateikusios pilietinės visuomenės organizacijos ir Nyderlandų audito rūmų darbuotojais; Nyderlandų audito rūmai yra paskelbę ataskaitą „[ES teisė praktikoje](#)“ (angl. *EU law in practice*).

21 Šis auditas neapėmė Komisijos prevencijos priemonių, neoficialaus nacionalinių įstaigų tinklo [SOLVIT](#), kitų ES institucijų atliekamų tyrimų ar vykdymo užtikrinimo dėl kitų priežasčių nei ES teisės pažeidimai ar dėl to, kad viena valstybė narė pradėjo bylą prieš kitą valstybę narę Teisingumo Teisme ([SESV 259 straipsnis](#)).

Pastabos

Komisija pagerino savo vykdomą galimų pažeidimų nustatymo valdymą, tačiau tebekyla su laiku susijusių iššūkių

22 Kad visi ES piliečiai galėtų vienodai ir kuo greičiau pasinaudoti ES teisės aktais, Komisijai reikia priemonių, procedūrų ir organizacinių priemonių rinkinio, kad galėtų per pagrįstą laiką atlikti perkėlimo į nacionalinę teisę ir atitikties patikras, išnagrinėti skundus ir atlikti tyrimus. Atsižvelgdama į tai, 2017 m. komunikate Komisija nustatė orientacinius terminus.

Geresnis prioritetų nustatymas nuo 2017 m. padėjo sutrumpinti perkėlimo į nacionalinę teisę ir atitikties patikrų trukmę, tačiau pusės jų trukmė vis dar ilgesnė nei orientaciniai terminai

23 Kadangi valstybės narės privalo visiškai perkelti direktyvas į nacionalinę teisę, turėtų būti atliekama kiekvieno direktyvos straipsnio perkėlimo į nacionalinę teisę patikra (žr. 05 dalį). Komisijos 2017 m. komunikate šioms patikroms buvo teikiamas prioritetas, pabrėžiant, kad labai svarbu direktyvas į nacionalinę teisę perkelti laiku. Valstybėms narėms pranešus apie visišką perkėlimą į nacionalinę teisę, pradedama patikra, kuri turėtų būti baigta per 6 mėnesius. Jei valstybės narės nepraneša apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones arba praneša apie dalinį perkėlimą, patikra neatliekama, o Komisija kuo skubiau pradeda pažeidimo bylą dėl direktyvos neperkėlimo į nacionalinę teisę¹⁰. 2020 m. gruodžio mėn. pradėjus naudoti „Themis“, generaliniai direktoratai turėjo registruoti perkėlimo į nacionalinę teisę patikrų datas ir rezultatus.

24 Atitikties patikra paprastai pradedama atlikus atitinkamą perkėlimo į nacionalinę teisę patikrą. Tačiau atitikties patikra gali būti pradėta kartu su vykstančia aiškiai apibrėžtų direktyvos dalių perkėlimo į nacionalinę teisę patikra tais atvejais, kai yra nustatoma, kad jos yra visiškai perkeltos į nacionalinę teisę¹¹. Atitikties patikras Komisija siekia užbaigti per 24 mėnesius nuo pranešimų apie nacionalines perkėlimo į nacionalinę teisę priemones gavimo¹².

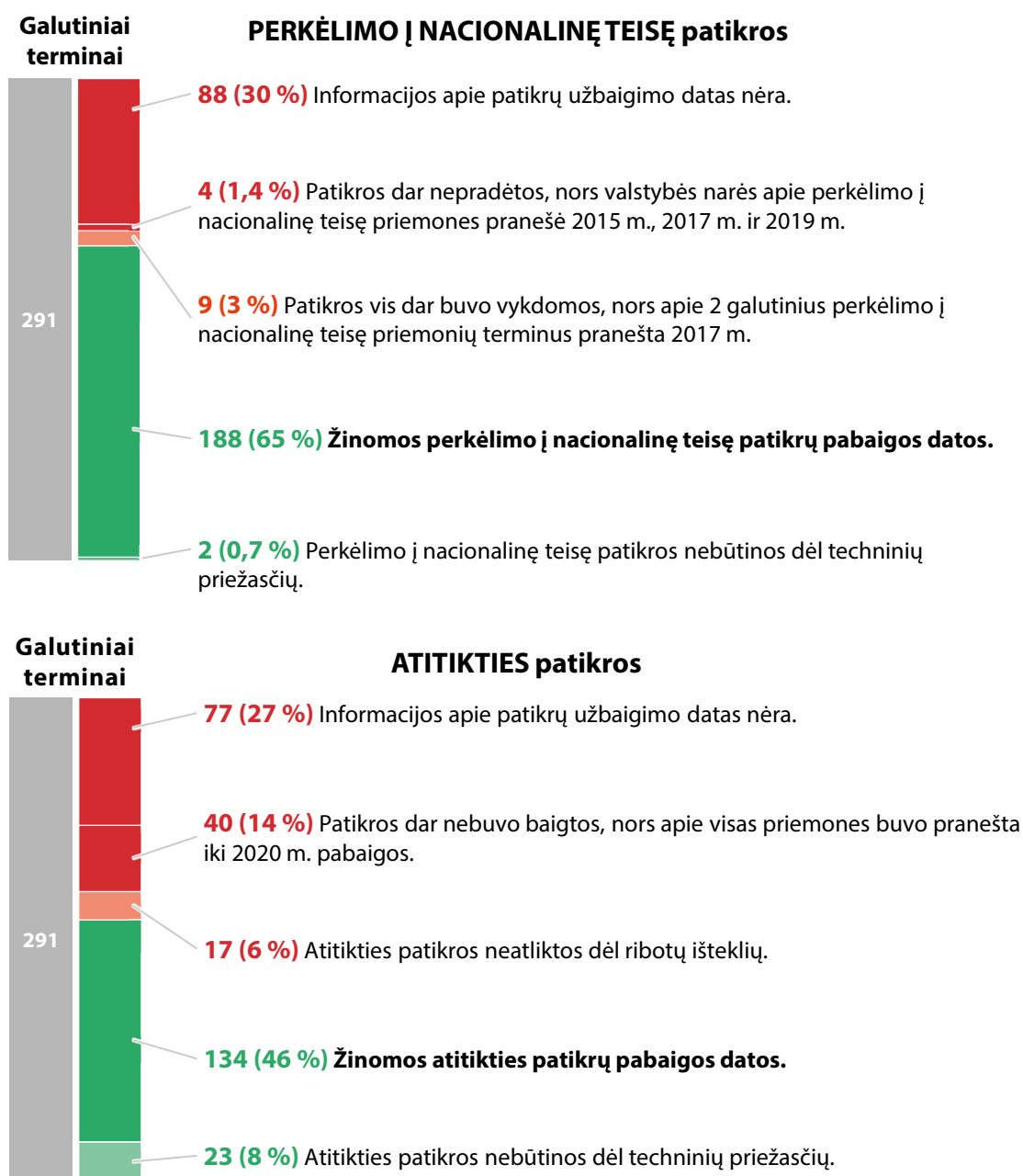
¹⁰ Geresnio reglamentavimo priemonių rinkinys, 39 priemonė, p. 339, ir byla C-543/17.

¹¹ Geresnio reglamentavimo priemonių rinkinys, 39 priemonė, p. 341.

¹² Ten pat.

25 Patikrinome 291 direktyvos, apie kurias perkėlimo priemonės valstybės narės pranešė iki 2020 m. gruodžio mėn., perkėlimo į nacionalinę teisę terminų imtį. Nustatėme, kad Komisija neturėjo informacijos apie užbaigimo datas maždaug dėl trečdaliao terminų. Be to, Komisija dar nebuvo pradėjusi arba baigusi kai kurių patikrų, nors atitinkama valstybė narė apie savo priemonės pranešė prieš kelerius metus. **7 diagramoje** pateikiami mūsų patikrinimų rezultatai.

7 diagrama. Į imtį įtrauktų direktyvų duomenų prieinamumas

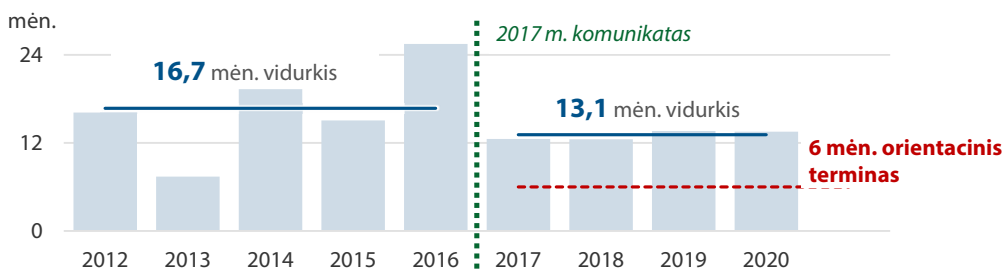
Šaltinis: Audito Rūmų analizė, atlikta remiantis perkėlimo į nacionalinę teisę terminų imtimi (išsamiau žr. **III priedą**).

26 Nustatėme, kad 188 terminų, kai perkėlimo į nacionalinę teisę patikrų atlikimo datos yra žinomos, ir 134 terminų, kai atitikties patikrų atlikimo datos yra žinomos, atveju vidutinė patikros atlikimo trukmė nuo to laiko, kai buvo priimtas 2017 m. [komunikatas](#), sutrumpėjo. Tačiau maždaug pusės patikrų atlikimo laikas vis dar buvo ilgesnis nei joms nustatyti orientaciniai terminai (išsamiau žr. [8 diagramą](#)).

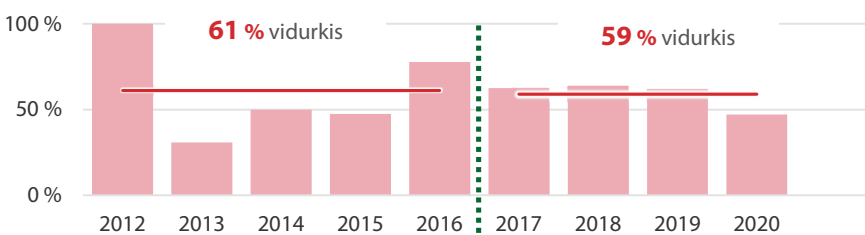
8 diagrama. Vidutinė perkėlimo į nacionalinę teisę ir atitikties patikrų trukmė pagal pranešimo metus ir atvejų, kai viršytas orientacinis terminas, procentinė dalis

PERKĖLIMO Į NACIONALINĘ TEISĘ patikros

Vidutinis perkėlimo į nacionalinę teisę patikrų atlikimo laikas priėmus 2017 m. komunikatą* sutrumpėjo nuo 16,7 mėn. (2012–2016 m.) iki 13,1 mėn. (2017–2020 m.).

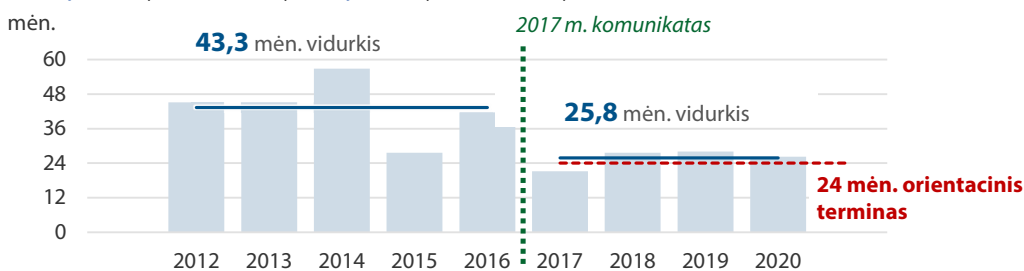

Nepaisant pastebimo pagerėjimo, 59 % atvejų perkėlimo į nacionalinę teisę patikros 2017–2020 m. vis dar užtruko ilgiau nei 6 mėn. orientacinis terminas.

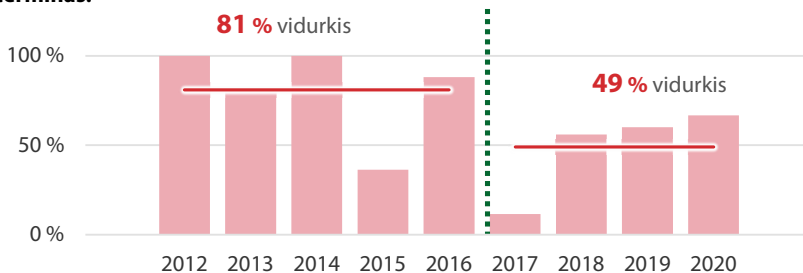

ATITIKTIES patikros

Vidutinis atitikties patikrų atlikimo laikas priėmus 2017 m. komunikatą* sutrumpėjo nuo 43,3 mėn. (2012–2016 m.) iki 25,8 mėn. (2017–2020 m.).

Nepaisant teigiamų pokyčių, 49 % atvejų atitikties patikros užtruko ilgiau nei 24 mėn. orientacinis terminas.

* 2017 m. komunikatas.

Šaltinis: Audito Rūmų analizė, atlikta remiantis perkėlimo į nacionalinę teisę terminų imtimi (išsamiau žr. III priedą).

27 Dėl 99 iš 291 į mūsų imtį įtraukto termino generaliniai direktoratai nepateikė informacijos, ar atitikties patikros buvo atliktos naudojantis užsakomosiomis paslaugomis. 105 iš likusių 192 terminų atitikties patikros buvo atliktos naudojantis užsakomosiomis paslaugomis. Komisija mus informavo, kad dvi pagrindinės priežastys, kodėl rinktasi užsakomąsias paslaugas, buvo nepakankamos jos darbuotojų žinios, įskaitant kalbų mokėjimą, ir išteklių trūkumas. Užsakomosios patikros vidutiniškai užtruko daug ilgiau (36,6 mėnesio), palyginti su vidaus patikromis (23,8 mėnesio).

28 Generalinių direktoratų metinis darbo krūvis atliekant perkėlimo į nacionalinę teisę ir atitikties patikras priklauso nuo direktyvų, kurių perkėlimo į nacionalinę teisę terminas baigiasi, skaičiaus, direktyvų sudėtingumo ir nuo valstybių narių, kurios turi jas perkelti, federalinių ir (arba) regioninių konstitucinių struktūrų. Turėdama šią informaciją Komisija gali iš anksto suplanuoti būsimą darbo krūvį ir numatyti vidaus išteklių bei užsakomųjų paslaugų poreikį. Be to, tik 6 iš 15 generalinių direktoratų, kuriems buvo pateiktas mūsų klausimynas, nurodė, kad jie sistemingai rengia stebėsenos lenteles, kad patikrintų patikrų skaičių ir pažangą GD lygmeniu.

Nepaisant Komisijos pastangų, skundų nagrinėjimas trunka ilgiau nei metus, o skundų pateikėjai ne visada informuojami apie padarytą pažangą

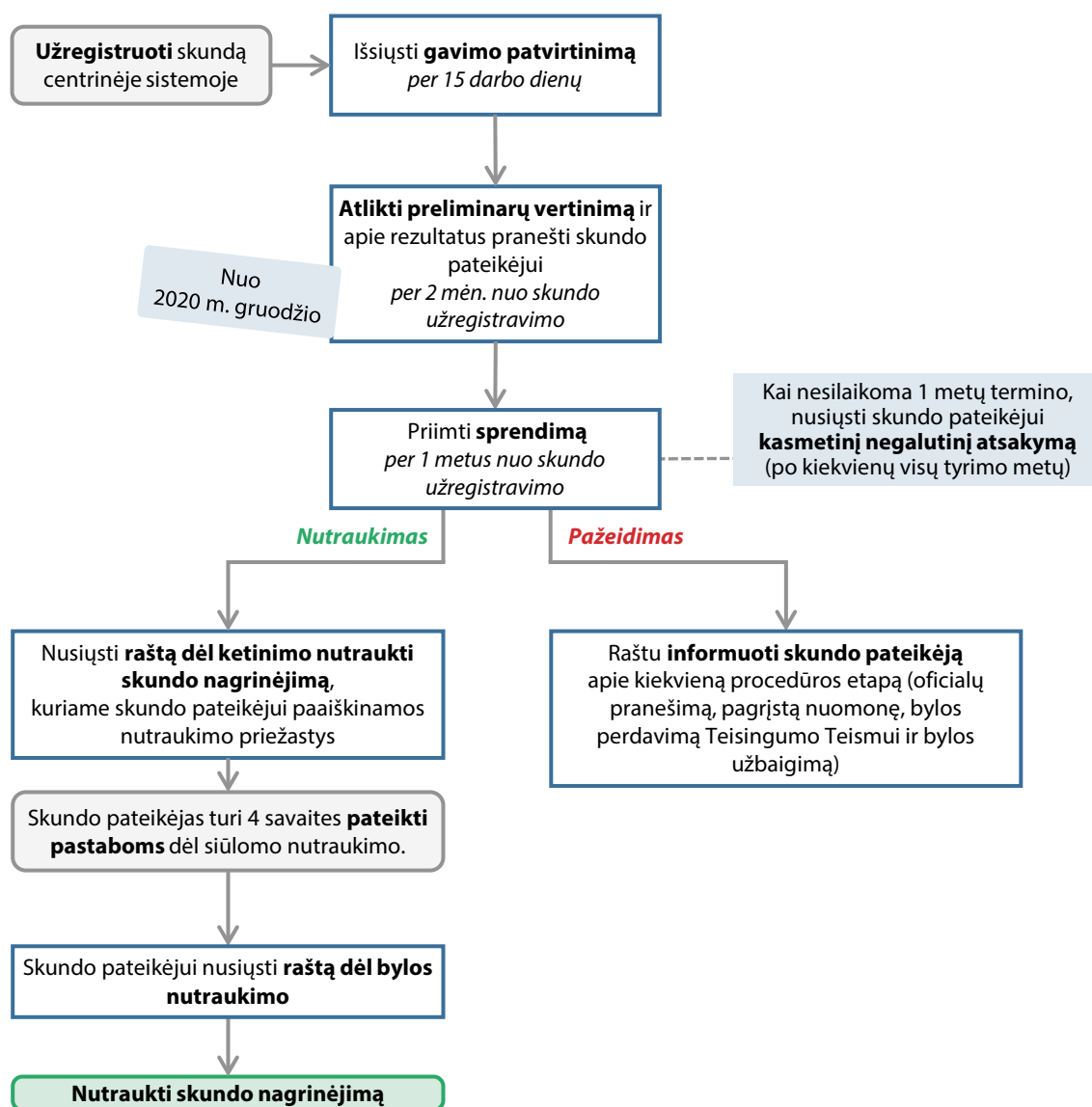
29 Piliečiai, įmonės ir interesų grupės gali pateikti Komisijai skundą dėl bet kokios ES priemonės (teisės akto, taisyklių ar administracinio veiksmo), priemonės nebuvimo arba valstybės narės praktikos, kuri, jų nuomone, prieštarauja ES teisei¹³. Apskritai, per 1 metus nuo skundo užregistravimo Komisija turėtų nuspręsti, ar pradėti oficialią pažeidimo nagrinėjimo procedūrą siunčiant oficialų pranešimą, ar skundo nagrinėjimą nutraukti (žr. [4 diagramą](#)).

30 Komisija patikrina gautus skundus. Kad skundas atitiktų reikalavimus ir būtų nagrinėjamas, jis turi tenkinti tam tikrus būtiniausius [2017 m. komunikate](#) nustatytus kriterijus, pavyzdžiui, jame turi būti nurodyti siuntėjo kontaktiniai duomenys ir išdėstyti skundo pagrindai, kurie patenka į ES teisės taikymo sritį. Nemažai pateiktų skundų neatitinka reikalavimų.

¹³ Komisija, [Kaip pateikti skundą ES lygmeniu](#).

31 2012–2023 m. 16,5 % skundų neatitiko reikalavimų. 2017 m. Komisija nustatė standartinę **skundo formą**, kad padidėtų efektyvumas pateikiant geriau pagrįstus skundus. Ji taip pat nustatė standartinį metodą su procedūros etapais ir skundų nagrinėjimo orientaciniais terminais¹⁴ (žr. **9 diagramą**). 2023 m. generaliniams direktoratams daugiausia skundų (95,8 %) pateikta naudojant standartinės skundų formas, likusius – elektroniniais laiškais arba laiškais.

9 diagrama. Komisijos standartinis skundų nagrinėjimo metodas

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos dokumentais.

¹⁴ Komunikatas „ES teisė. Geresnis taikymas – geresni rezultatai“ (2017/C 18/02), priedas.

32 Komisijos 2017 m. komunikate nustatyti skundų ir pažeidimų bylų prioritetų nustatymo kriterijai, kad generaliniai direktoratai galėtų sutelkti savo išteklius į svarbiausius galimus ES teisės pažeidimus. Pagal prioritetų nustatymo metodą ypatingą dėmesį reikėjo skirti struktūrinėms problemoms arba sisteminei netinkamo taikymo praktikai valstybėse narėse (žr. **10 diagramą**). Komisijos vidaus gairėse taip pat paaiškinta, kokios kategorijos skundai nelaikomi prioritetiniais ir kokiems skundams turi būti teikiama pirmenybė. Tačiau nebuvo jokių gairių, kaip aiškinti kai kuriuos kriterijus, pavyzdžiui, „sukelta didelė žala ES finansiniams interesams“, „platesni principiniai klausimai“ arba „sisteminis ES teisės nesilaikymas“. Europos Parlamentas įvairiose ataskaitose paragino Komisiją pateikti teisinį išaiškinimą dėl „platesnių principinių klausimų“ ir „sisteminio ES teisės vykdymo neužtikrinimo“¹⁵.

10 diagrama. Komisijos skundų prioritetų nustatymo kriterijų pavyzdžiai

Komisija paprastai nagrinėja šiuos skundus

- nepranešimas apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones
- netinkamas direktyvos perkėlimas į nacionalinę teisę
- Teismo sprendimo nevykdymas
- didelė žala, sukelta ES finansiniams interesams
- ES išimtinės kompetencijos pažeidimas
- sisteminiai netinkamo taikymo atvejai

Komisija paprastai nenagrinėja šių skundų

- nenaudojama skundo forma
- skundų dėl konkrečių netinkamo ES teisės taikymo atvejų, kai nėra pakankamai įrodymų, jog būtų bendrosios praktikos, arba dėl sisteminio ES teisės nesilaikymo
- tuo pačiu klausimu tebevyksta procesas dėl prejudicinio sprendimo priėmimo
- skundų, kuriuose nurodytos bendros valstybių narių klaidos perkeliant direktyvą į nacionalinę teisę, kurios nedaro jokio poveikio skundo pareiškėjui

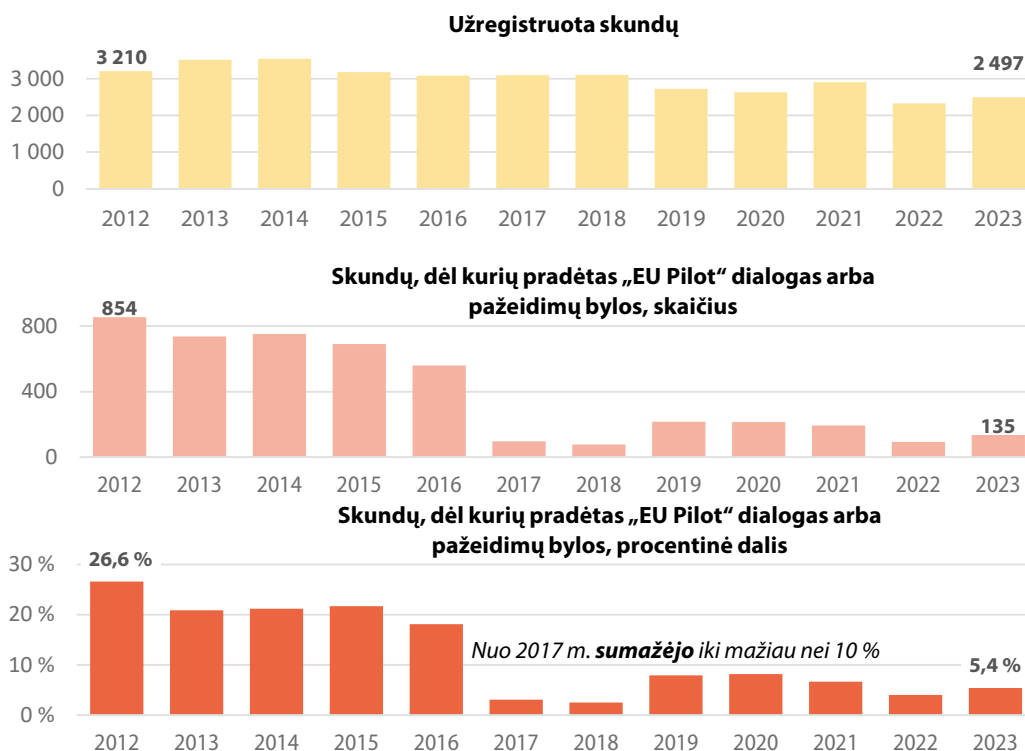
Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos dokumentais.

33 Daugumos užregistruotų skundų nagrinėjimas nutraukiamas, nes neįmanoma nustatyti ES teisės pažeidimo arba pateiktos informacijos nepakanka, kad būtų galima pradėti „EU Pilot“ dialogą arba išsiųsti oficialų pranešimą. Nagrinėjamų skundų skaičius mažėja: nuo 854 skundų 2012 m. iki 120 skundų 2023 m. (žr. **11 diagramą**).

¹⁵ Peticijų komitetas, Ataskaita 2023/2047(INI), ir Teisės reikalų komitetas, Pranešimas dėl Europos Sąjungos teisės taikymo stebėsenos 2020 m., 2021 m. ir 2022 m.

11 diagrama. Užregistruoti ir nagrinėjami reikalavimus atitinkantys skundai

Skundų, dėl kurių pradėtas „EU Pilot“ dialogas arba pažeidimų bylos, skaičiaus ir procentinės dalies sumažėjimas

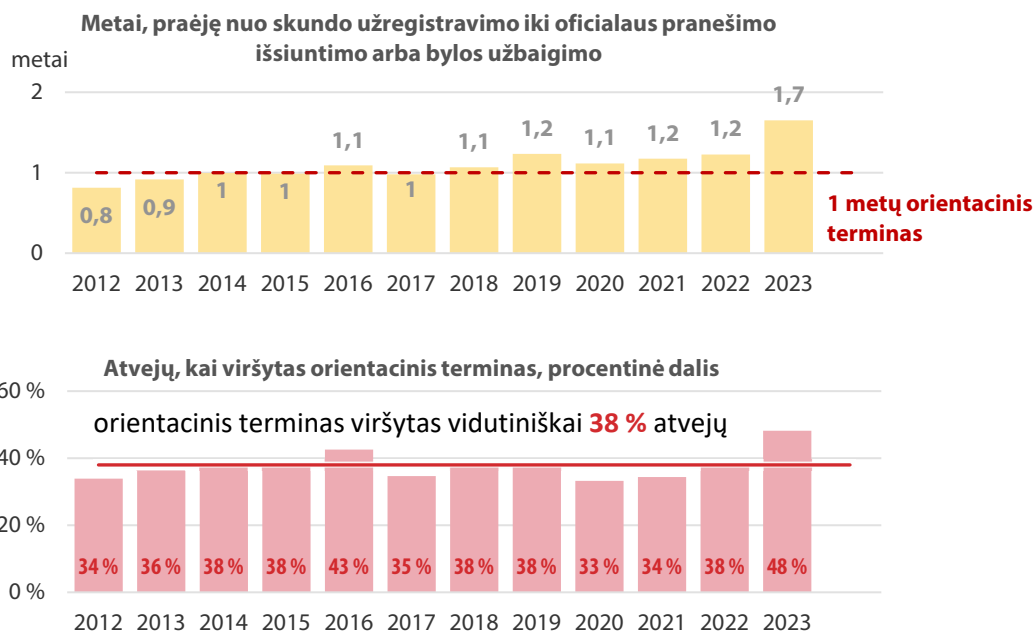
Pastaba: ankstesniais metais gauti skundai gali būti nagrinėjami kitais metais.

Šaltinis: Audito Rūmų analizė, atlikta remiantis „Themis“ duomenimis (išsamiau žr. [III priedą](#)).

34 2012 m. Komisija nustatė 1 metų orientacinį terminą nuo skundo užregistravimo iki oficialaus pranešimo išsiuntimo arba skundo nagrinėjimo nutraukimo¹⁶. Nuo 2012 m. iki 2023 m. Komisija nesilaikė šio termino vidutiniškai dėl 38 % užregistruotų skundų. Nors 2022 m. ir 2023 m. skundų skaičius nesumažėjo iki 2021 m. lygio, nuo tų metų skundų nagrinėjimo laikas pailgėjo, o 2023 m. beveik pusė skundų nebuvo išnagrinėta per 1 metų laikotarpį (žr. [12 diagramą](#)). 2023 m. padidėjimą lėmė „išsivalymas“, kai buvo užbaigtos senos skundų bylos, todėl 2023 m. vidurkis padidėjo 0,5 metų.

¹⁶ Komisijos komunikatas „Santykių su skundų dėl Sąjungos teisės taikymo pateikėjais administravimo nuostatų atnaujinimas“, COM(2012) 154, p. 6.

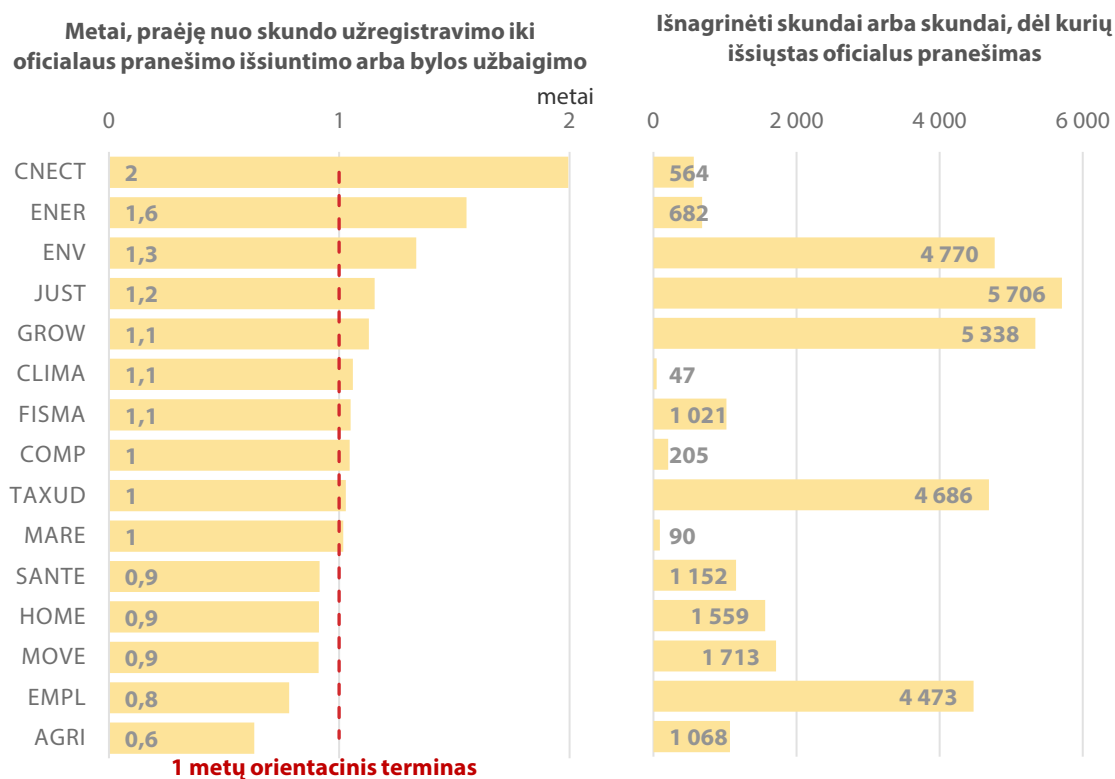
12 diagrama. Komisijos atliekamas skundų nagrinėjimas: 1 metų orientacinio termino laikymasis

Šaltinis: Audito Rūmų analizė, atlikta remiantis „Themis“ duomenimis (išsamiau žr. [III priedą](#)).

35 Nustatėme, kad vidutinė nagrinėjimo trukmė nuo skundo užregistravimo iki oficialaus pranešimo išsiuntimo arba bylos nutraukimo generaliniuose direktoratuose labai skiriasi. 2012–2023 m., nepaisant to, kad bylų buvo palyginti nedaug, CNECT GD (564 bylos) ir ENER GD (682 bylos) užtruko ilgiausiai – vidutiniškai daugiau nei 1,5 metų. JUST GD išnagrinėjo akivaizdžiai daugiausia skundų (5 706) per vidutiniškai 1,2 metų (žr. [13 diagramą](#)).

13 diagrama. Generalinių direktoratų atliekamas skundų nagrinėjimas: 1 metų orientacinio termino laikymasis (2012–2023 m.)

Šaltinis: Audito Rūmų analizė, atlikta remiantis „Themis“ duomenimis (išsamiau žr. III priedą).

36 Remiantis 2021 m. suderinamumo ataskaita, visi generaliniai direktoratai atliko vidaus peržiūrą ir nustatė keletą priežasčių, dėl kurių buvo sunku laikytis nustatyto 1 metų orientacinio termino. Jie padarė išvadą, kad skundų kokybė nepagerėjo, nepaisant privalomos naudoti naujos skundo formos (žr. 30 dalį). Jų nuomone, darbas su akivaizdžiai nepagrįstais skundais užėmė daug laiko ir trukdė tinkamai valdyti kitus skundus ir pažeidimus. 1 metų orientacinį terminą jie įvertino kaip nerealų. Dėl kai kurių skundų (6 %) reikėjo atlikti išsamesnį tyrimą naudojantis „EU Pilot“, kuriam buvo nustatytas atskiras 9 mėnesių orientacinis terminas.

37 Išanalizavome „Themis“ duomenis ir nustatėme, kad 84 % skundų, nagrinėtų taikant „EU Pilot“, atveju nesilaikyta 1 metų orientacinio termino. Skundų, kuriems „EU Pilot“ netaikyta, atveju orientacinio termino nesilaikymo atvejų buvo gerokai mažiau (30 %). Pradėjus taikyti skundo formą nebuvo visiškai pasiektas tikslas – skundus dėl klausimų, kurie yra nepagrįsti arba nepatenka į ES teisės taikymo sritį, išfiltruoti ankstyvame etape. Todėl tokius skundus gali tekti toliau vertinti pasitelkiant „EU Pilot“ dialogą su valstybėmis narėmis, o tai pailgina skundų nagrinėjimo laiką. 1 langelyje pateikti lėto arba greito skundų nagrinėjimo pavyzdžiai.

1 langelis

Vienam skundui išnagrinėti prireikia 10 metų

2012 m. gruodžio mėn. JUST GD gavo skundą dėl to, kad Prancūzija pažeidė Direktyvą [2004/38/EB](#) dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje.

Praėjus 5 mėnesiams po skundo užregistravimo Komisija pradėjo „EU Pilot“ dialogą. Jis buvo nutrauktas 2015 m. sausio mėn., po 1,6 metų, Prancūzijai neištaisius padėties. Po nesėkmingo „EU Pilot“ dialogo Komisija 2019 m. liepos mėn. pradėjo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, praėjus 6,5 metų nuo skundo užregistravimo.

Byla galiausiai buvo išspręsta, nes 2021 m. gegužės mėn. buvo pakeistos atitinkamos nacionalinės nuostatos. Skundas buvo baigtas nagrinėti praėjus 10 metų nuo jo užregistravimo.

Kitas skundas išnagrinėtas per 2 metus

2013 m. kovo mėn. buvo užregistruoti skundai, kad Kipre negalima registruoti viešajam naudojimui skirtų limuzinų tipo (pailgintų) transporto priemonių. Skundai buvo įvertinti 2013 m. gegužės mėn., Komisija nusprendė pradėti „EU Pilot“ dialogą su Kipru, kad gautų daugiau informacijos. „EU Pilot“ dialogas buvo baigtas po 5 mėnesių. 2014 m. vasario mėn. Komisija nusprendė pradėti oficialią pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, išsiųsdama oficialų pranešimą (nepaėjus nė metams nuo skundo užregistravimo).

Byla buvo išspręsta 2015 m. kovo mėn., kai Kipro institucijos informavo Komisiją, kad 2015 m. vasario mėn. jos priėmė teisės aktą. Skundas buvo baigtas nagrinėti praėjus 2 metams nuo jo užregistravimo.

Šaltinis: Audito Rūmų atvejų tyrimai.

38 Nuo skundo užregistravimo iki pažeidimo tyrimo pradžios arba skundo nagrinėjimo nutraukimo Komisija kiekvienais metais turi išsiųsti negalutinį atsakymą. Pradėjus pažeidimo tyrimą, ji turėtų informuoti skundo pateikėjus apie kiekvieną procedūros etapą (pagrįsta nuomonė, bylos perdavimas Teisingumo Teismui ir t. t.). Taip siekiama užtikrinti, kad bylų nagrinėjimas būtų skaidrus skundų pateikėjams. Nustatėme, kad:

- o tik dviejuose iš mūsų 13 atvejų tyrimų skundo pateikėjas buvo informuotas apie kiekvieną procedūros etapą;

- o vienu atveju GD negalėjo pateikti jokių dokumentų apie bendravimą su skundo pateikėju, išskyrus skundo gavimo patvirtinimą;
- o kitais 10 atvejų skundų pateikėjai gavo tik dalinę informaciją (nebuvo bent vieno procedūros etapo);
- o tik dviem atvejais buvo pateikti kasmet rengiamų negalutinių atsakymų įrodymai. Žr. *IV priedą*.

39 Įsigaliojus [Mastrichto sutarčiai](#)¹⁷, kiekvienas ES pilietis ir visi fiziniai ar juridiniai asmenys, gyvenantys ar turintys buveinę valstybėse narėse, turi teisę pateikti Europos Parlamentui peticiją dėl klausimo, kuris priklauso Europos Sąjungos veiklos sričiai ir kuris daro jiems tiesioginį poveikį. Jas nagrinėja Parlamento Peticijų komitetas, kuris priima sprendimą dėl jų priimtimumo ir yra atsakingas už jų nagrinėjimą.

40 Remiantis Europos Parlamento Peticijų komiteto duomenimis, 2012–2023 m. jis kasmet Komisijai pateikė vidutiniškai 700 peticijų, kai kurios iš jų buvo susijusios su ES teisės pažeidimais. Kai Komisija nagrinėja peticijas, kuriose, jos nuomone, nurodomi ES teisės pažeidimai, ji jas nagrinėja kaip savo iniciatyva iškeltas bylas. Tačiau šiuo metu nėra jokio ryšio tarp Komisijos vidaus peticijų duomenų bazės ir „Themis“ platformos (įskaitant informaciją apie kitus skundus). Todėl Komisija neturi statistinių duomenų apie tai, kiek peticijų buvo išnagrinėta iškėlus bylas savo iniciatyva naudojantis „EU Pilot“ arba pagal pažeidimo nagrinėjimo procedūras ir ar ji gavo skundų tuo pačiu klausimu.

„EU Pilot“ procedūros tapo tikslingesnės, tačiau bylų nagrinėjimo pratęsimo kriterijai nėra apibrėžti

41 Komisijos gairėse nurodoma, kad „EU Pilot“ dialogas yra skirtas surinkti papildomai informacijai apie faktinius bylos aspektus, kad būtų galima įvertinti galimo ES teisės pažeidimo mastą. Jis taip pat gali būti taikomas siekiant neoficialiai išspręsti problemą, netaikant oficialios pažeidimo nagrinėjimo procedūros. 2017 m. sausio mėn. Komisija nusprendė „EU Pilot“ dialogą sistemingai nebenaudoti prieš pradėdant pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, o tai daryti tik tada, kai dialogai laikomi naudingais. Ji taip pat gali nuspręsti pradėti oficialią pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, jei „EU Pilot“ dialogas užsitęsia per ilgai, jei daug kartų keičiamasi informacija be aiškios pažangos arba jei dalyvaujanti valstybė narė nepakankamai bendradarbiauja.

¹⁷ ES sutarties 138d straipsnis.

42 Naujose „EU Pilot“ gairėse nuo 2020 m. rugpjūčio mėn. nustatytas devynių mėnesių orientacinis nagrinėjimo terminas (skaičiuojant nuo bylos išsiuntimo valstybei narei), po kurio Komisija turėtų iš naujo įvertinti „EU Pilot“ dialogą ir nuspręsti dėl tinkamų veiksmų (pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, nutraukti bylą nesiimant tolesnių veiksmų arba pratęsti „EU Pilot“ dialogą „ribotam laikotarpiui“). Nustatėme, kad gairėse nėra kriterijų, kaip nuspręsti, ar „EU Pilot“ turėtų būti pratęstas ilgesniam nei devynių mėnesių laikotarpiui ir koks turėtų būti pratęsimo terminas.

43 Mūsų atlikta 896 „EU Pilot“ bylų, išsiųstų įvedus šį terminą, analizė rodo, kad 585 bylų (65 %) terminas buvo pratęstas ilgesniam laikotarpiui. Vidutinis pratęsimo laikas buvo 10,9 mėnesio. 2012–2023 m. vidutiniškai 74 % „EU Pilot“ bylų buvo išspręsta sėkmingai. Vidutinė nagrinėjimo trukmė buvo ilgiausia 2020 m. – beveik 35 mėnesiai (Komisijos nuomone, tai gali būti siejama su COVID-19 izoliavimo priemonėmis). Nuo 2020 m. šis rodiklis pagerėjo, tačiau 2023 m. vis dar siekė 28,4 mėnesio (žr. **14 diagramą**). Viena iš priežasčių yra tai, kad 2023 m. baigtos nagrinėti daug ilgai užsitęsusių bylų.

14 diagrama. Vidutinė „EU Pilot“ bylų nagrinėjimo trukmė (mėnesiais)

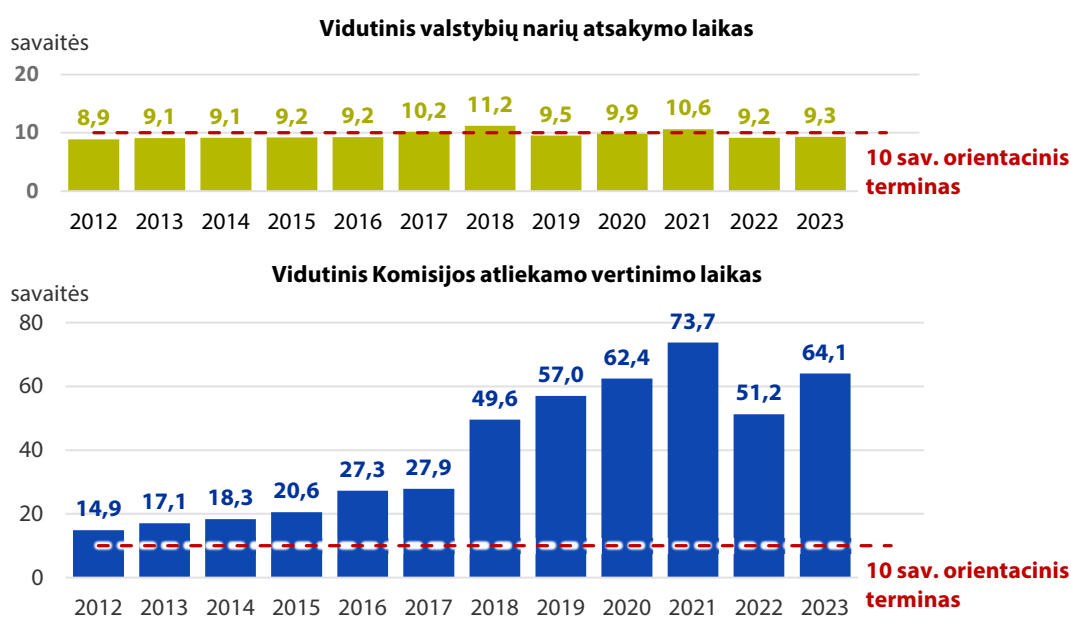

Šaltinis: Audito Rūmų analizė, atlikta remiantis „Themis“ duomenimis (išsamiau žr. **III priedą**).

44 Pradėjus taikyti „EU Pilot“, valstybės narės turi 10 savaičių atsakyti į Komisijos prašymą užmegzti dialogą. Generaliniai direktoratai turi tiek pat laiko valstybių narių institucijų atsakymams įvertinti.

45 Nustatėme, kad, nors valstybės narės iš esmės laikėsi 10 savaičių atsakymų pateikimo termino, vidutinis Komisijos atliekamo atsakymų vertinimo laikas nuo 2018 m. gerokai pailgėjo – iki maždaug šešių kartų (žr. **15 diagramą**). Taip pat pastebėjome, kad nuo 2012 m. iki 2023 m. Komisija ir valstybės narės dažniau keitėsi informacija (iki 2017 m. – vidutiniškai 1,9 karto, o po 2017 m. – 2,5 karto).

15 diagrama. Vidutinė valstybių narių atsakymų ir Komisijos vertinimų trukmė pagal „EU Pilot“

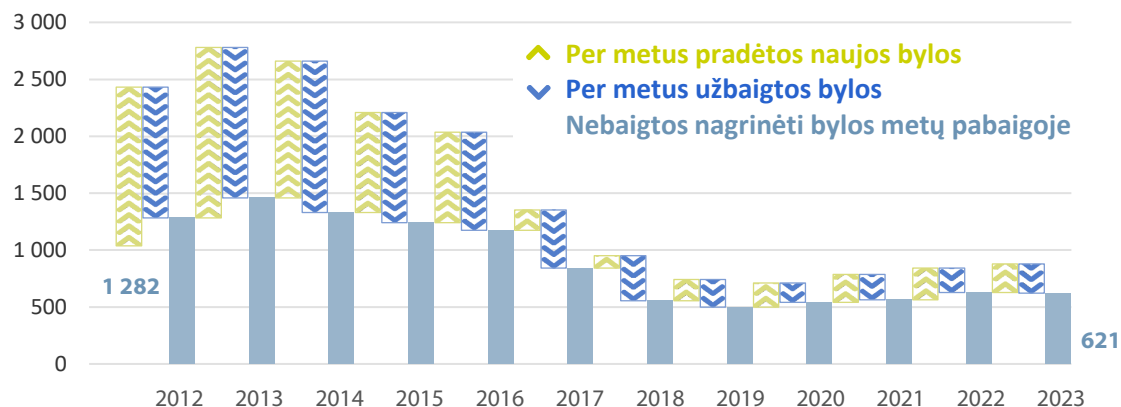

Šaltinis: Audito Rūmų analizė, atlikta remiantis Komisijos „EU Pilot“ dialogo duomenimis (išsamiau žr. **III priedą**).

46 Komisijos „EU Pilot“ vykdomo nagrinėjimo ir vertinimo laikas pailgėjo, nepaisant to, kad „EU Pilot“ dialogų skaičius gerokai sumažėjo, kai jais nebebuvo naudojamosi sistemingai¹⁸. Nors iš pradžių tai, kad buvo mažiau naujų dialogų, padėjo sumažinti neišnagrinėtų bylų skaičių, pastebėjome, kad nuo 2020 m. daugėja dialogų, kurie metų pabaigoje tebėra užbaigti (žr. **16 diagramą**).

¹⁸ Komisija, „ES teisė. Geresnis taikymas – geresni rezultatai“.

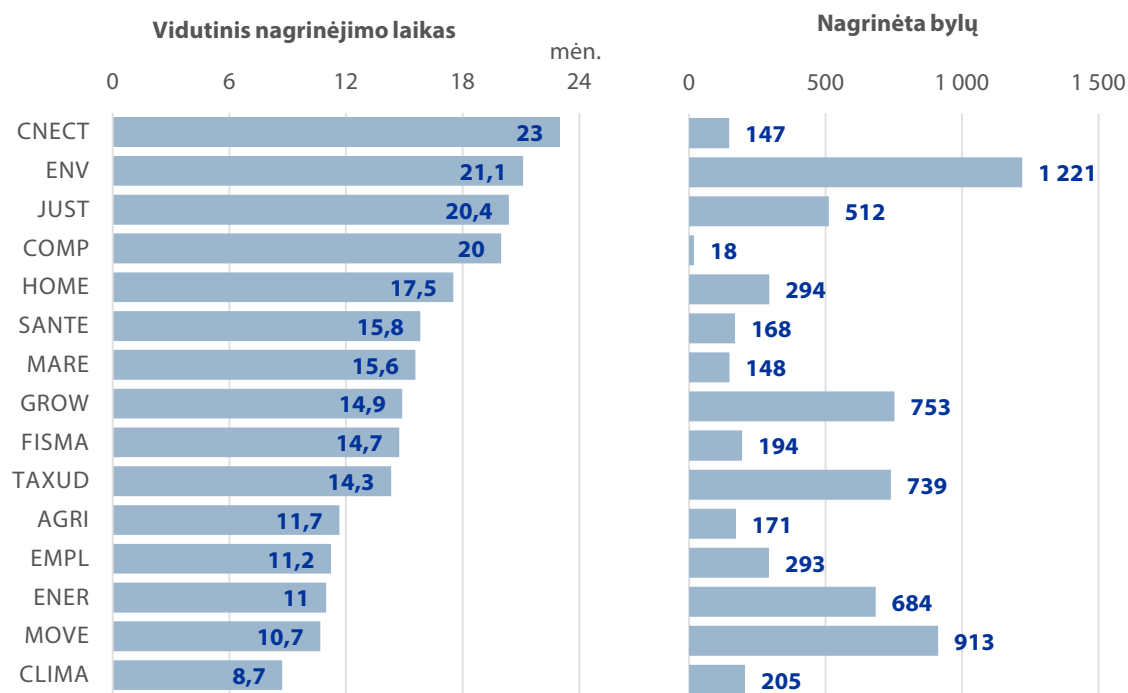
16 diagrama. „EU Pilot“ dialogai: nauji, baigti ar nebaigti metų pabaigoje

Šaltinis: Audito Rūmų analizė, atlikta remiantis Komisijos duomenimis (išsamiau žr. [III priedą](#)).

47 Taip pat nustatėme, kad 2012–2023 m. nagrinėjimo laikas naudojantis „EU Pilot“ įvairiuose generaliniuose direktoratuose labai skyrėsi. CLIMA GD bylas išnagrinėjo vidutiniškai per 8,7 mėnesio, o MOVE GD – per 10,7 mėnesio. Ilgiausiai bylas nagrinėjo CNECT GD, ENV GD ir JUST GD – ilgiau nei 20 mėnesių. Nenustatėme jokie ryšio tarp darbo krūvio („EU Pilot“ bylų skaičiaus) ir nagrinėjimo laiko (žr. [17 diagramą](#)). Komisijos teigimu, nagrinėjimo laikas skirtinguose generaliniuose direktoratuose skyrėsi dėl kelių priežasčių, pavyzdžiui, buvo tiriami klausimai, dėl kurių reikėjo didelių valstybių narių investicijų ar reformų, vidaus patvirtinimo procesų arba didelės apimties priedų vertimo ir vertinimo.

17 diagrama. Bendras išnagrinėtų „EU Pilot“ bylų skaičius ir vidutinė kiekvieno GD nagrinėjimo trukmė, 2012–2023 m.

Šaltinis: Audito Rūmų analizė, atlikta remiantis Komisijos „EU Pilot“ dialogo duomenimis (išsamiau žr. III priedą).

Dauguma pažeidimų bylų išsprendžiamos prieš pasiūlant taikyti sankcijas, tačiau nagrinėjimas trunka per ilgai

Pažeidimų bylų, kurių nagrinėjimas trunka ilgiau nei orientaciniai terminai, procentinė dalis didėja

48 Po nesėkmingos „EU Pilot“ procedūros arba kai „EU Pilot“ procedūra netaikoma manant, kad tai nėra būtina, Komisija gali pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūrą savo iniciatyva remdamasi skundu arba automatiškai dėl visų nepranešimo atvejų (kai valstybė narė nepraneša Komisijai apie savo nacionalines naujos direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę priemones). Kaip patvirtino Teisingumo Teismas, spręsdama, ar pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, Komisija turi beveik absoliučią materialinę ir procesinę diskreciją¹⁹.

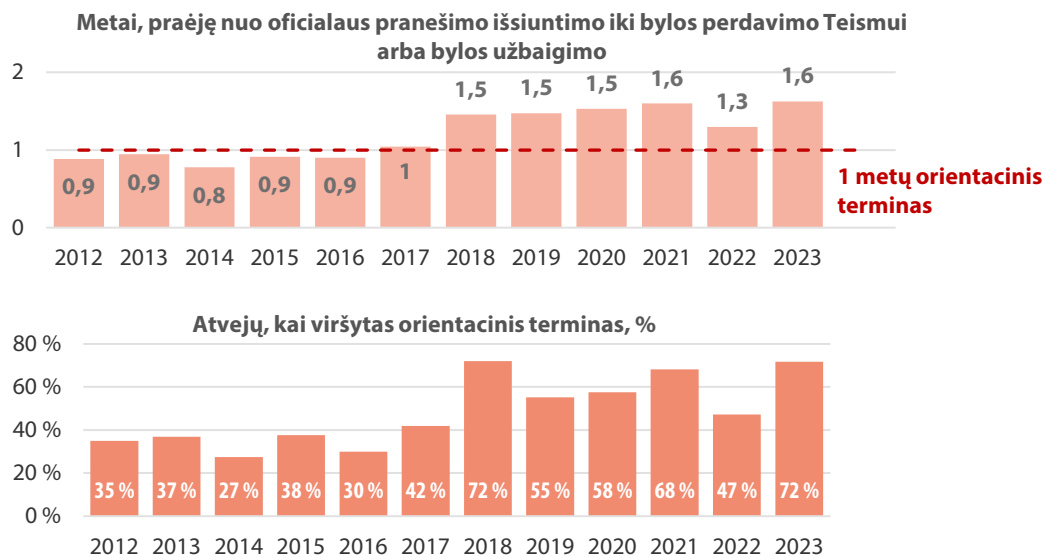
¹⁹ Várnay, *Discretion in the Articles 258 and 260 (2) TFEU Procedures*, ESTT byla C-530/11, 33–35 punktai, ESTT byla 247/87, 11 ir 12 punktai.

49 Komisija siekia užtikrinti, kad valstybės narės kuo greičiau pasiektų atitiktį ES teisei, ir stengiasi laikytis savo stebėsenos orientacinių terminų, susijusių su vykdymo užtikrinimu (žr. [12 dalį](#)). 2007 m. Komisijos komunikate dėl Bendrijos teisės taikymo²⁰ ir 2010 m. Generalinio sekretoriato vidaus pranešime dėl pažeidimų valdymo nustatyti pažeidimų bylų nagrinėjimo orientaciniai terminai (žr. [II priedą](#)).

Nuo 2018 m. atvejų, kai bylose dėl nepranešimo apie perkėlimo priemones buvo laikomasi 1 metų orientacinio termino, skaičius sumažėjo

50 Pažeidimų bylos, kuriose valstybės narės nepranešė apie nacionalines perkėlimo į nacionalinę teisę priemones (NCM bylos), yra Komisijos prioritetas ir turėtų būti nutrauktos arba perduotos Teisingumo Teismui per metus²¹. Nustatėme, kad 2012–2017 m. Komisijai pavyko laikytis šio termino. Tačiau nuo 2018 m. nagrinėjimo trukmė vidutiniškai buvo apie 1,5 metų, ir procentinė dalis bylų, kurių nagrinėjimas užtruko ilgiau nei 1 metų orientacinis terminas, vis didėjo (2023 m. – 72 %) (žr. [18 diagramą](#)).

18 diagrama. Vidutinis laikas, per kurį kreiptasi į Teisingumo Teismą dėl NCM pažeidimų arba jų nagrinėjimas nutrauktas

Šaltinis: Audito Rūmų analizė, atlikta remiantis „Themis“ duomenimis (išsamiau žr. [III priedą](#)).

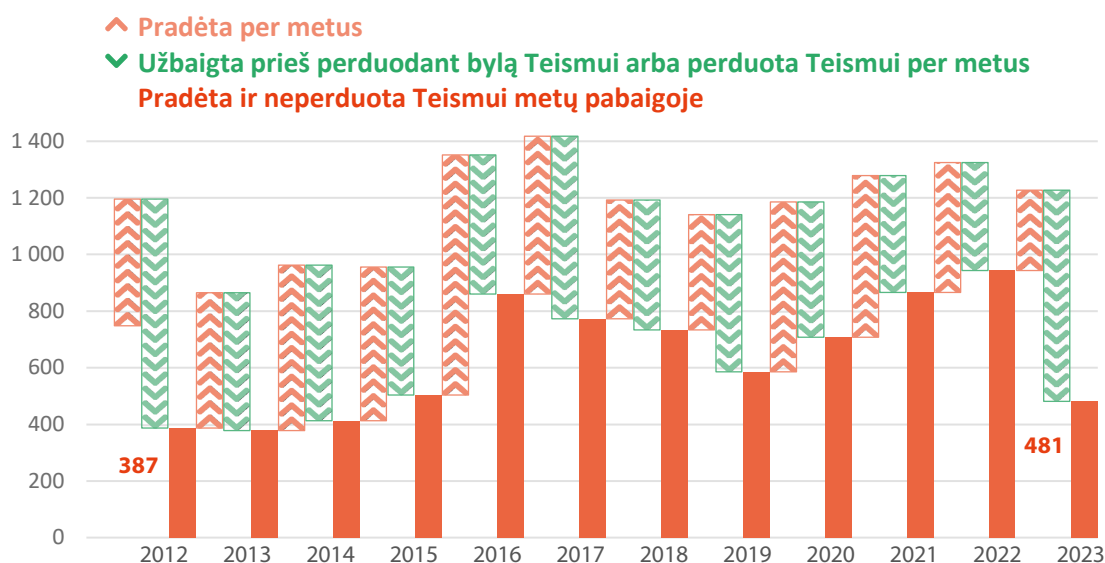
51 2016 m. buvo didžiausias naujų NCM bylų skaičius, kuris turėjo įtakos ir vėlesnių metų duomenims. Nuo 2016 m. iki 2019 m. Komisijai pavyko palaiapsniui sumažinti metų pabaigoje Teisingumo Teismui neperduotų neišnagrinėtų bylų skaičių, tačiau

²⁰ Komisija, „Rezultatų siekianti Europa – Bendrijos teisės taikymas“ (KOM(2007) 502), p. 9.

²¹ Komisija, „Rezultatų siekianti Europa – Bendrijos teisės taikymas“ (COM(2007) 502).

2020 m. neišnagrinėtos bylos vėl ėmė kauptis, o tai, pasak Komisijos, iš dalies susiję su COVID-19 izoliavimo priemonėmis. 2023 m. Komisijos generalinis sekretoriatas paragino generalinius direktoratus išanalizuoti savo bylų portfelius ir priimti sprendimus dėl visų rūšių bylų, kuriose ilgą laiką nebuvo pasiekta pažangos, arba siūlyti jas nutraukti. Dėl to gerokai sumažėjo neišnagrinėtų bylų (žr. [19 diagramą](#)).

19 diagrama. Pradėtos, perduotos ar nutrauktos arba dar nagrinėjamos NCM bylos pagal metus

Šaltinis: Audito Rūmų analizė, atlikta remiantis „Themis“ duomenimis (išsamiau žr. [III priedą](#)).

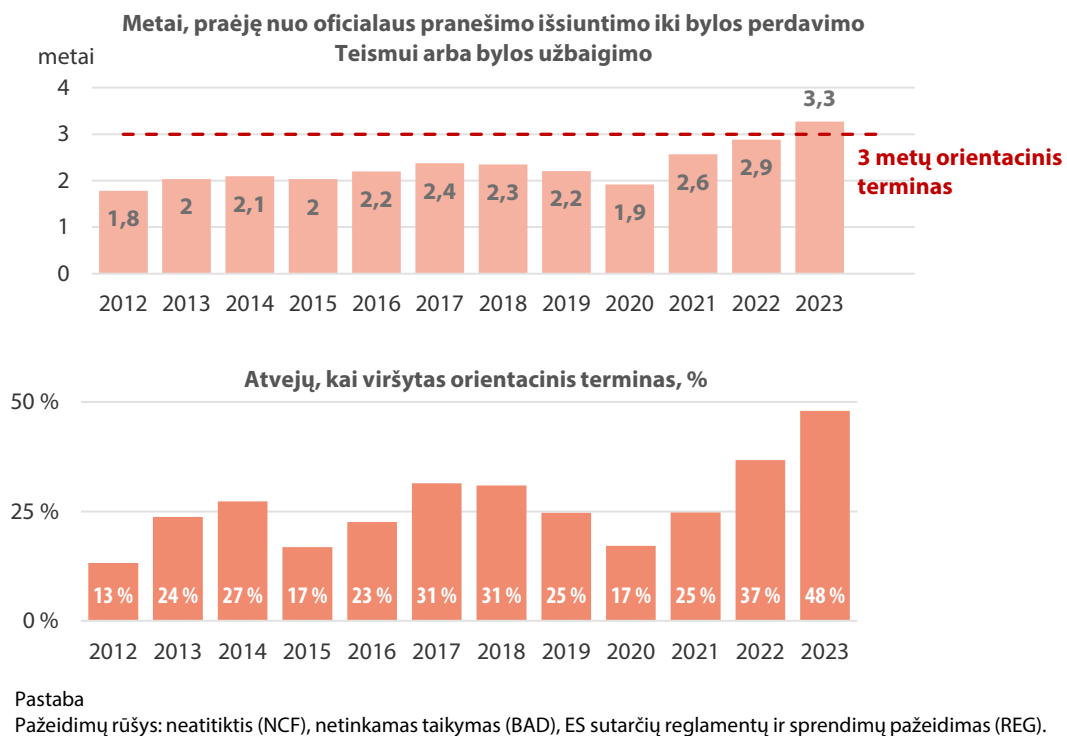
52 Komisijos 2021 m. suderinamumo ataskaitoje nustatyta, kad vienas iš pagrindinių veiksnių, dėl kurių pailgėjo NCM pažeidimo bylų nagrinėjimo trukmė, buvo tai, kad kai kurios iš jų per ilgai išliko oficialaus pranešimo etape. Analizuodami NCM bylas „Themis“, nustatėme, kad 2012–2023 m. Komisija prie kito pažeidimo nagrinėjimo etapo perėjo praėjus vidutiniškai 9,8 mėnesio nuo oficialaus pranešimo išsiuntimo. Nors dauguma (72,7 %) NCM bylų oficialaus pranešimo etape išbuvo trumpiau nei vidurkis, 27,3 % bylų užtruko ilgiau.

Vidutiniškai 3 metų orientacinio termino, taikomo netinkamo taikymo ir neatitikties bylose, yra laikomasi

53 Kai valstybės narės neištaiso įtariamo ES teisės pažeidimo, susijusio su netinkamu direktyvų taikymu (BAD bylos), ES sutarčių, reglamentų ir sprendimų taikymu (REG bylos) arba nacionalinių teisės aktų neatitiktimi direktyvoms (NCF bylos), ir pradedamos oficialios pažeidimo nagrinėjimo procedūros, Komisijos siekia perduoti bylas Teisingumo Teismui arba jas užbaigti per 3 metus nuo oficialaus pranešimo išsiuntimo.

54 2012–2022 m. Komisijai vidutiniškai pavyko laikytis šio termino. Tačiau nuo 2018 m. palaipsniui mažėjusi pažeidimo nagrinėjimo procedūrų, kai šio orientacinio termino nesilaikyta, dalis nuo 2021 m. vėl pradėjo didėti. 2023 m. didžiausia vidutinė trukmė buvo 3,3 metų, o 48 % bylų perdavimas Teisingumo Teismui arba nutraukimas užtruko ilgiau nei 3 metų orientacinis terminas (žr. [20 diagramą](#)).

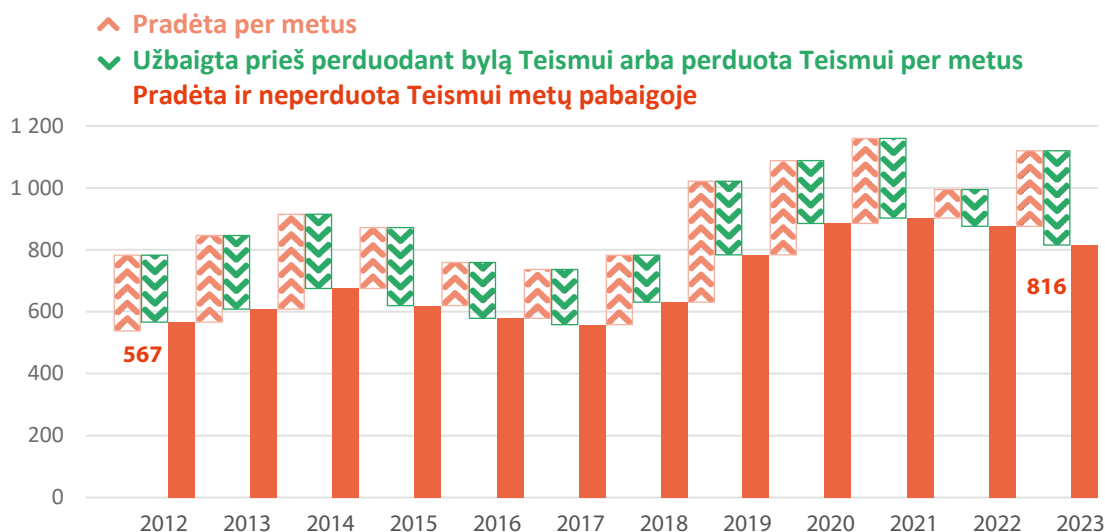
20 diagrama. Vidutinis laikas, per kurį BAD, REG ir NCF pažeidimai perduodami Teisingumo Teismui arba nutraukiamas jų nagrinėjimas

Šaltinis: Audito Rūmų analizė, atlikta remiantis „Themis“ duomenimis (išsamiau žr. [III priedą](#)).

55 Pastebėjome, kad nuo 2018 m. BAD, REG ir NCF bylų, kurios buvo neišnagrinėtos, bet nebuvo perduotos Teisingumo Teismui, metų pabaigoje padaugėjo. Po 2017 m. Komisija rečiau taikė „EU Pilot“ procedūrą, todėl pailgėjo vidutinis bylų nagrinėjimo laikas ir padidėjo bylų, kuriose nesilaikyta 3 metų orientacinio termino, dalis (žr. [21 diagramą](#)).

21 diagrama. Pradėtos, perduotos ar nutrauktos arba dar neužbaigtos BAD, REG ir NCF bylos pagal metus

Šaltinis: Audito Rūmų analizė, atlikta remiantis „Themis“ duomenimis (išsamiau žr. III priedą).

56 Atlikdami 31 atvejo tyrimą, iš viso išnagrinėjome 23 BAD, REG ir NCF pažeidimų bylas. Penkiose bylose 3 metų orientacinio termino nesilaikyta. Pastebėjome, kad dažnai tai buvo susiję su tuo, kad Komisija ir valstybės narės įvairiais bylos nagrinėjimo etapais dažniau keitėsi informacija (mūsų imtyje – nuo vieno iki penkių apsigkeitimų). Dviejose bylose vyko antras keitimosi informacija etapas, o vienoje iš šių bylų su valstybe nare informacija pasikeista penkiais etapais; pasak generalinio direktorato, taip atsitiko dėl bylos sudėtingumo. Išsamiau žr. 2 langelį ir V priedą.

2 langelis

Bylos, kurios yra oficialaus pranešimo etape ilgiau nei 1,5 metų

Vienoje byloje Komisija išsiuntė Austrijai pagrįstą nuomonę praėjus 1,8 metų po oficialaus pranešimo, nors savo keturiuose atsakymuose į oficialų pranešimą Austrija nepateikė jokie pasiūlymo, kaip ištaisyti problemą.

Kitoje byloje, grindžiamoje skundu, Italija po oficialaus pranešimo 2015–2019 m. per penkis keitimosi informacija etapus išsiuntė penkis atsakymus. Komisija niekada nepateikė pagrįstos nuomonės. MOVE GD paaiškino, kad taip nutiko dėl bylos sudėtingumo ir dėl to, kad skundo pateikėjas iškėlė du klausimus. Oficialus pranešimas buvo skirtas tik vienam iš jų, o dėl antrojo Komisija pradėjo „EU Pilot“ dialogą.

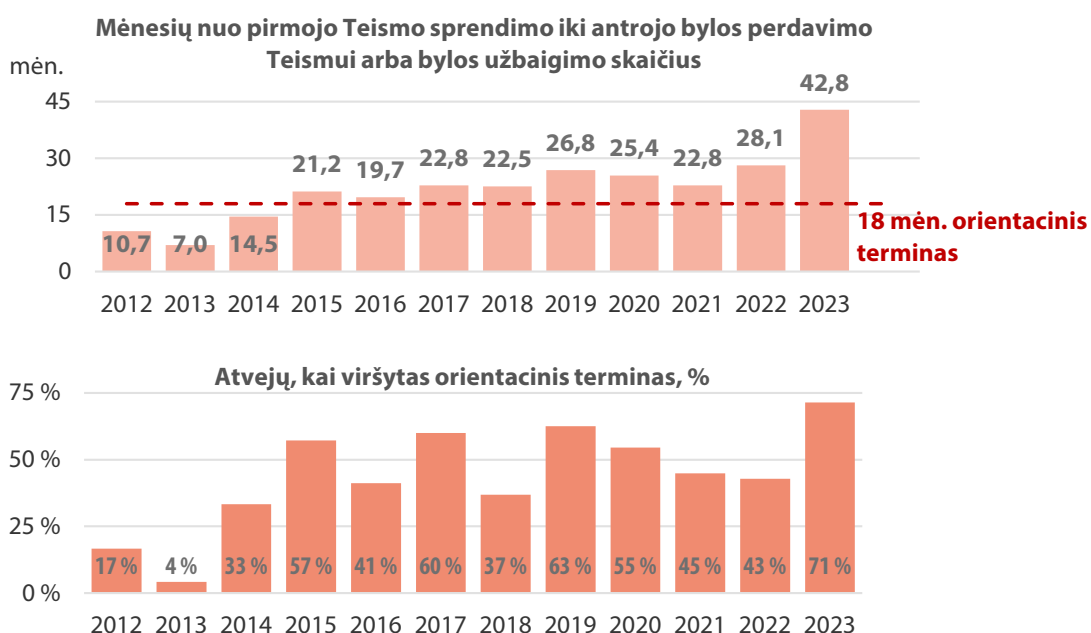
Šaltinis: Audito Rūmų atvejų tyrimai.

Didėja bylų, kuriose nesilaikoma 18 mėnesių orientacinio termino, per kurį byla turi būti antrą kartą perduodama Teisingumo Teismui, dalis

57 Komisija turi ne daugiau kaip 18 mėnesių²² užbaigti bylą arba, jei, nepaisant Teismo sprendimo, pažeidimas nepašalinamas, dėl valstybės narės vėl kreiptis į Teismą (antrasis kreipimasis). Vis dėlto, remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija²³, Komisija, atsižvelgdama į individualaus atvejo aplinkybes, turi užtikrinti, kad valstybei narei būtų suteikta pakankamai laiko reikalavimams įvykdyti.

58 2023 m. 71 % antrųjų kreipimųsi į Teisingumo Teismą arba bylos nutraukimo atvejų BAD, REG ir NCF bylose viršijo 18 mėnesių orientacinį terminą – tai didžiausia procentinė dalis nuo 2012 m. 2023 m. Komisija šias bylas išnagrinėjo per 42,8 mėnesio, t. y. ilgiau nei bet kuriais metais nuo 2012 m. (žr. **22 diagramą**). Tačiau tai susiję su 2023 m. „išsivalymo“ užduotimi, kai Generalinis sekretoriatas paragino generalinius direktoratus priimti sprendimus dėl visų rūšių bylų, kuriose ilgą laiką nebuvo pasiekta pažangos, arba siūlyti jas nutraukti (žr. **34 dalį**).

22 diagrama. Išnagrinėtų BAD, REG ir NCF bylų, kuriose nesilaikyta 18 mėnesių orientacinio termino, per kurį byla turi būti antrą kartą perduodama Teismui arba nutraukiama, dalis

Šaltinis: Audito Rūmų analizė, atlikta remiantis „Themis“ duomenimis (išsamiau žr. **III priedą**).

²² Komisija, „Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 260 straipsnio 3 dalies įgyvendinimas“ (2011/C 12/01), 3 punktas.

²³ C-278/01, 30 punktas.

Kai kuriais atvejais valstybės narės neištaisė ES teisės pažeidimų, nors joms daugelį metų buvo taikomos sankcijos

59 1992 m. priėmus Mastrichto sutartį²⁴, Komisija gali siūlyti taikyti finansines sankcijas antrą kartą kreipdamasi į Teisingumo Teismą dėl valstybės narės, jei ta valstybė narė neįvykdė sprendimo, kuriuo nustatytas pažeidimas. Vėlesniu [Lisabonos sutartimi](#) padarytu pakeitimu įvestos finansinės sankcijos, jei valstybė narė neįvykdo pareigos pranešti apie priemones, kuriomis direktyva perkeliama į nacionalinę teisę. Dauguma pažeidimų bylų (2012–2023 m. vidutiniškai 96,6 %) išsprendžiamos prieš pasiūlant sankcijas. Komisijos teigimu, gresiantis pavojus, kad bus kreiptasi į Teisingumo Teismą dėl finansinių sankcijų taikymo, paspartina reikalavimų laikymąsi nacionaliniu lygmeniu.

60 Kreipimasis dėl valstybės narės į Teisingumo Teismą yra kraštutinė priemonė siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi ES teisės. Todėl labai svarbu nustatyti sankcijas, kurios būtų pakankama atgrasymo priemonė. Vien simbolinės sumos gali pakenkti [SESV 260 straipsnyje](#) nustatytam sankcijų mechanizmui ir trukdyti siekti galutinio tikslo – užtikrinti visišką ES teisės laikymąsi²⁵. Komisijos Teismui siūlomos sankcijos turi būti nuoseklios, bet taip pat nuspėjamos valstybėms narėms ir nustatomos taikant metodą, kuris atitinka proporcingumo ir vienodo požiūrio į valstybes nares principus²⁶.

61 Komisija taiko metodą, pagal kurį apskaičiuoja Teisingumo Teismui siūlomų sankcijų dydį. Dviejų rūšių finansinėmis sankcijomis – už kiekvieną dieną mokamomis periodinėmis baudomis ir vienkartinėmis sumomis – siekiama atitinkamai daryti spaudimą ir atgrasyti. Taigi jos atlieka skirtingas funkcijas, tačiau jomis siekiama to paties tikslo – skatinti Teismo sprendimo vykdymą²⁷.

62 Mūsų pažeidimų atvejų tyrimų imtyje šešiais atvejais pritaikytos sankcijos. Įvertinome Komisijos atliktą sankcijų apskaičiavimą ir nustatėme, kad jos buvo tikslios ir atitiko atitinkamą Komisijos komunikatą²⁸ (žr. [VI priedą](#)).

²⁴ Komisija, „EB sutarties 228 straipsnio taikymas“, [SEC/2005/1658](#).

²⁵ Komisija, „EB sutarties 228 straipsnio taikymas“, [SEC/2005/1658](#).

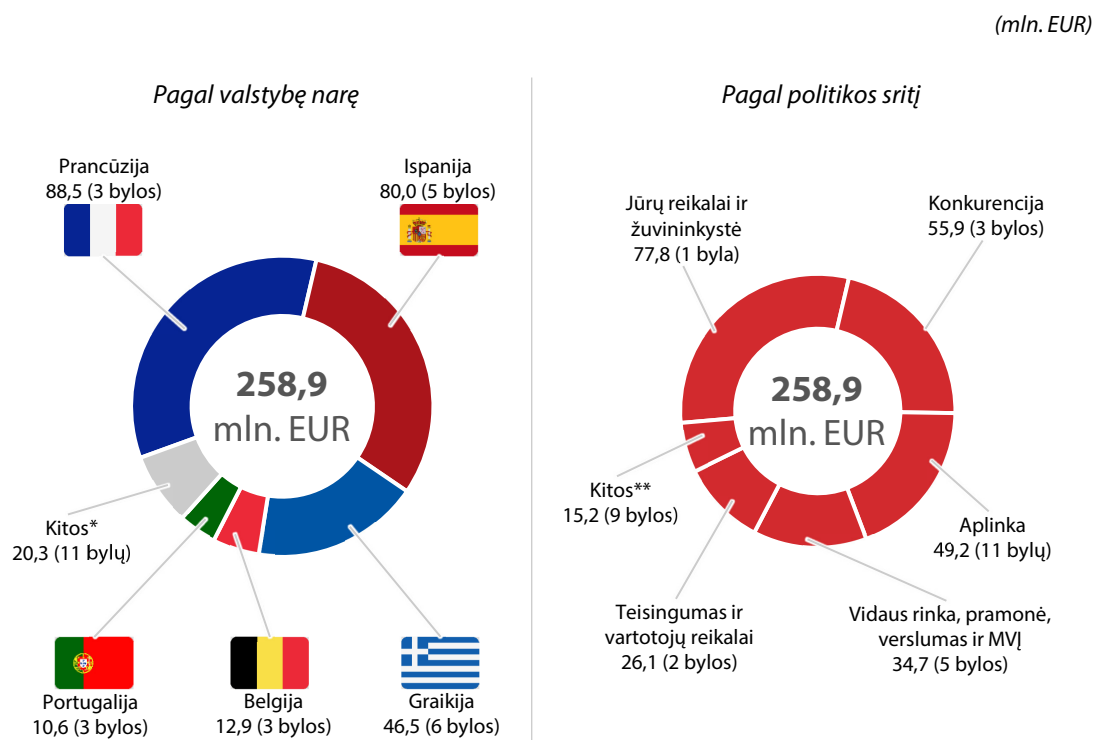
²⁶ Wahl ir Prete, *Between Certainty, Severity and Proportionality* (2014 m.).

²⁷ Byla [C-304/02](#), 80 ir 84 punktai.

²⁸ Komisija, „EB sutarties 228 straipsnio taikymas“, [SEC/2005/1658](#).

63 Komisija atidžiai stebi, kaip valstybės narės moka baudas, taip pat yra atsakinga už periodinį atitikties datų vertinimą, palyginti su tuo, kas buvo nustatyta Teismo sprendimuose. Nuo 1992 m., kai buvo priimta [Mastrichto sutartis](#), iki 2023 m. gruodžio 31 d. Teisingumo Teismas valstybėms narėms skyrė sankcijas 47 bylose. 31-oje iš jų valstybės narės pakeitė nacionalinę teisę, kad ji atitiktų ES teisę, praėjus vidutiniškai 1,3 metų po to, kai Teisingumo Teismas pritaikė sankcijas. Paskui pažeidimų bylos buvo užbaigtos. Visose užbaigtose bylose valstybės narės sumokėjo 258,9 milijono eurų baudų (žr. [23 diagramą](#)).

23 diagrama. Valstybių narių sumokėtos baudos užbaigtose pažeidimų bylose, 1992–2023 m.

Pastabos.

* Liuksemburgas, Airija, Rumunija, Švedija, Slovakija, Čekija, Slovėnija.

** Finansinis stabilumas, finansinių paslaugų ir kapitalo rinkų sąjunga, Ryšių tinklai, turinys ir technologijos, Mobilumas ir transportas, Mokesčių ir muitų sąjunga, Migracija ir vidaus reikalai.

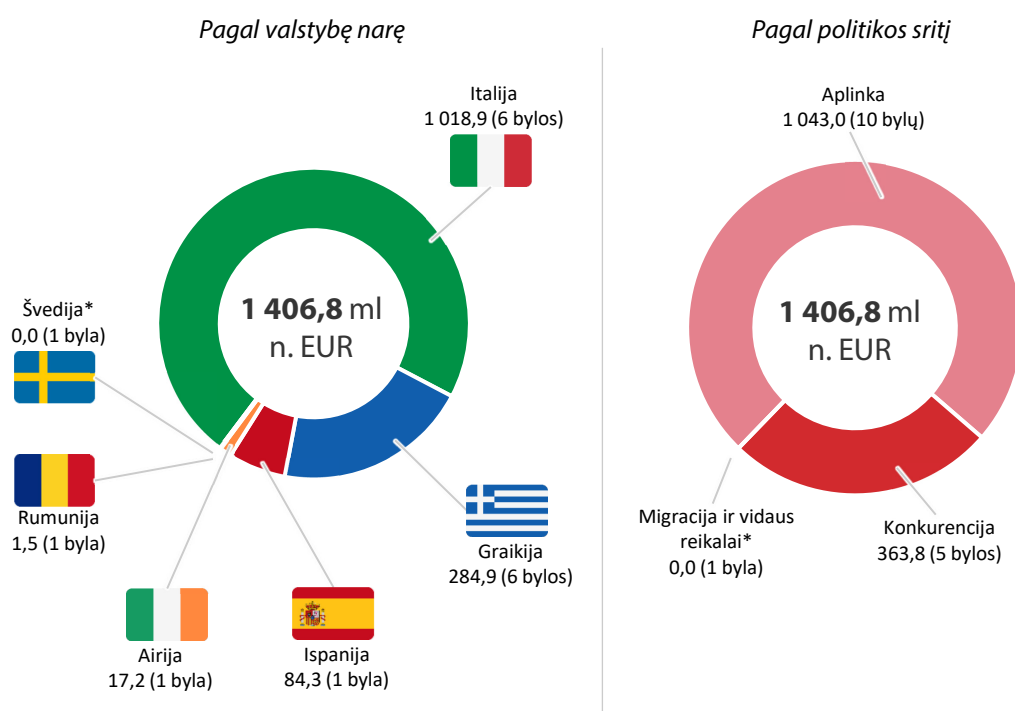
Šaltinis: Audito Rūmų analizė, atlikta remiantis Komisijos duomenimis (išsamiau žr. [III priedą](#)).

64 2023 m. gruodžio mėn. buvo 16 nagrinėjamų bylų (iš 47 pirmiau minėtų), kuriose valstybių narių ES teisės pažeidimas tęsėsi, ir už tai joms buvo taikomos finansinės sankcijos, kurių bendra suma buvo 1 406,8 milijono eurų (žr. [24 diagramą](#)). 13-oje iš 16 nagrinėjamų bylų (aplinkos ir konkurencijos srityse) atitinkamos valstybės narės baudas mokėjo ilgiau nei 3 metus, o 6-iose iš šių 13 bylų – ilgiau nei 8 metus (žr. [VI priedą](#)). Komisijos teigimu, taip yra todėl, kad kiekvienas Teismo sprendimas apima daug įvairių pažeidimų, kuriems pašalinti gali prireikti daug metų, ypač tais

atvejais, kai reikia naujos infrastruktūros ar didelių investicijų. Moksliniuose straipsniuose atkreipiamas dėmesys į tai, kad finansinėmis sankcijomis, kuriomis siekiama daryti ekonominį spaudimą valstybei, kad ji laikytųsi reikalavimų, ne visada galima padėti nutraukti pažeidimus²⁹.

24 diagrama. Valstybių narių sumokėtos baudos nagrinėjamose pažeidimų bylose (2023 m. pabaigos duomenys)

(mln. EUR)

Pastabos

* Teisingumo Teismas neseniai paskelbė sprendimą, todėl baudos dar nesumokėtos.

Šaltinis: Audito Rūmų analizė, atlikta remiantis Komisijos duomenimis (išsamiau žr. [III priedą](#)).

Komisija atlieka reguliarią ES teisės vykdymo užtikrinimo stebėseną ir teikia jos ataskaitas, tačiau ataskaitose nepranešama apie orientacinių terminų laikymąsi

65 Piliečiai ir kiti suinteresuotieji subjektai tikisi didelio skaidrumo, susijusio su tuo, kaip Komisija užtikrina, kad valstybės narės laikytųsi ES teisės, ir su jos pačios vykdoma

²⁹ Falkner, 2015, *Fines against member states: An effective new tool in EU infringement proceedings?*; Hofmann, 2018, *How long to compliance?*; Burelli, 2023, *The Deterrent Effect of Financial Sanctions Pursuant to Article 260(2) TFEU in the Context of Violations of Environmental Obligations* ir Wennerås, 2016, *Making Effective Use of Article 260 TFEU*.

priežiūros veikla³⁰. Tinkama jos darbo stebėseną ir ataskaitų teikimas turėtų būti grindžiami tiksliais duomenimis, apimti veiklos rezultatų vertinimą ir nustatymą, kodėl ne visada laikomasi orientacinių terminų.

Komisija reguliariai peržiūri savo vykdymo užtikrinimo veiksmus, tačiau jos rekomendacijos nėra nukreiptos į geresnį orientacinių terminų laikymąsi

66 Nuo 2008 m. Komisija vidaus reikmėms rengia suderinamumo ataskaitas, kad parodytų, kaip keitėsi vykdymo užtikrinimo veiksmai, ir padėtų įvertinti, ar buvo laikomasi orientacinių terminų. Šiose apžvalgose atkreipiamas dėmesys į geriausią praktiką ir pagrindinius politikos pokyčius nuo tada, kai buvo paskelbta ankstesnė ataskaita. Jose taip pat nustatomi galimi tobulinimo veiksmai per kitą laikotarpį. Nustatėme, kad perkėlimo į nacionalinę teisę ir atitikties patikrų orientaciniai terminai (žr. **23** ir **24** dalis) nebuvo stebimi visose 2017–2022 m. suderinamumo ataskaitose. Ataskaitų išvadose nurodyta, kad vis dar kyla problemų dėl to, kad nesilaikoma orientacinių terminų.

67 Komisija paskelbė, kad 2021 m. atliks savo priežiūros ir vykdymo užtikrinimo veiklos apžvalgą³¹. Ji buvo atlikta imantis tolesnių veiksmų, susijusių su mūsų **2018 m. padėties apžvalga**, ir buvo baigta 2023 m. liepos mėn. Joje buvo nustatyti dabartinės procedūrinės sistemos aspektai, kurie galėtų padėti susidaryti geresnį vaizdą, kaip ES teisė perkeliama į nacionalinę teisę, kaip ji aiškinama ir taikoma. Komisijos vykdymo užtikrinimo užduotys turėjo būti tinkamai išdėstytos pagal prioritetus ir turėjo būti nustatytos tinkamos įgyvendinimo strategijos, skirtos nacionaliniams perkėlimo į nacionalinę teisę ar įgyvendinimo procesams papildyti ir stebėti. Apžvalgos ataskaitoje taip pat buvo nustatyti tam tikri skundų, „EU Pilots“ dialogo ir pažeidimų nagrinėjimo sunkumai ir pateiktos rekomendacijos, ką reikėtų patobulinti (pavyzdžiui, užtikrinti efektyvų pažeidimų nagrinėjimą, veiklos valdymo atnaujinimą ir palengvinti skundų nagrinėjimą). Tačiau pastebėjome, kad nebuvo apibrėžtos struktūrinės ar sisteminės problemos, neužfiksuota, kiek laiko generaliniai direktoratai skyrė dalinėms vykdymo užtikrinimo užduotims atlikti, taip pat neaptarti užsakomųjų paslaugų pranašumai ar atgrasomasis sankcijų poveikis.

³⁰ Audito Rūmų padėties apžvalga „ES teisės įgyvendinimas“, 2018 m.

³¹ Komisija, „Geresnis reglamentavimas: bendromis jėgomis renkime geresnius teisės aktus“, 2021 m.

Dėl sistemos „Themis“ bylos valdomos geriau, tačiau trūksta tam tikrų funkcijų

68 2020 m. gruodžio mėn. įdiegta sistema „Themis“ padėjo racionalizuoti ES teisės vykdymo užtikrinimo valdymą ir dokumentavimą. Visa informacija apie perkėlimą į nacionalinę teisę, skundus ir pažeidimus, vietoj trijų skirtingų platformų, pateikiama vienoje integruotoje platformoje. Komisija gali lengviau sekti kiekvieną bylą nuo pradžios iki pabaigos. Platforma taip pat leidžia sklandžiau pereiti nuo galimo pažeidimo nustatymo prie pažeidimo nagrinėjimo procedūros pradėjimo. Sistema „Themis“ turi paieškos ir duomenų išgavimo sąsają su daugybe filtrų, tokių kaip data, bylos tipas ir sprendimas, kuriuos galima naudoti individualiai pritaikytoms duomenų ataskaitoms. 2023 m. balandžio mėn. buvo pridėtas „Themis“ modulis „Skundai“. Tačiau „Themis“ vis dar kuriama; 2025 m. Komisija planuoja įtraukti paskutinį pagrindinį elementą – „EU Pilot“ dialogą.

69 Taip pat nustatėme, kad kai kurių funkcijų, pavyzdžiui, galimybės išgauti informaciją apie perkėlimo į nacionalinę teisę ir atitikties patikras arba matyti, kada generalinis direktoratas iš tikrųjų sistemoje sukūrė tam tikras pažeidimo bylas, dar nėra. Pažeidimų bylą, pradėtą pagal skundus arba „EU Pilot“ bylas, sukūrimo datos „Themis“ modulyje „Pažeidimai“ iš tikrųjų nurodo, kada į sistemą buvo įvestas skundas arba „EU Pilot“ byla, o ne faktinė pažeidimo byla. Taigi sąvoka „sukūrimo data“ nėra aiškiai apibrėžta. Be to, nebuvo informacijos apie tai, ar atitikties patikros buvo atliktos naudojantis užsakomosiomis paslaugomis. Šiuo metu „Themis“ neturi modulio, skirto išankstiniam patikrų ir (vidaus ir išorės) išteklių planavimui. Visa tai trukdo Komisijai stebėti vykdymo užtikrinimo veiklą.

Komisija skelbia aktualią, bet ne visą informaciją apie ES teisės vykdymo užtikrinimą

70 Nuo 1984 m. Komisija teikia [ES teisės taikymo stebėsenos ataskaitas](#). Jose aptariamai ES teisės laikymosi valstybėse narėse klausimai ir Komisijos vykdoma priežiūros veikla. Ataskaitose nurodomos pagrindinės tendencijos, bendradarbiavimas su valstybėmis narėmis ir išnagrinėtų bylų skaičius. Jose taip pat nurodomas Komisijos atlikto skundų nagrinėjimo laikas, o iki 2022 m. – „EU Pilot“ dialogų ir pažeidimų bylų nagrinėjimo laikas.

71 Šiuo metu Komisija praneša apie bylų skaičių ir baudas, kurias sumokėjo atitinkamos valstybės narės perdavus bylas Teisingumo Teismui ir pagal Teismo sprendimus, tačiau neatskleidžia jos pasiūlytų finansinių sankcijų sumų. Komisija teikia informaciją apie peticijas, dėl kurių imtasi tolesnių veiksmų, tačiau informacijos apie iš

Europos Parlamento gautų peticijų skaičių neteikia sistemingai. Parlamentas iškėlė šį klausimą ir paprašė pateikti tikslią informaciją apie konkretų peticijų, dėl kurių buvo pradėtas „EU Pilot“ dialogas, skaičių³².

72 Palyginome 2022 m. metinės ataskaitos statistinių duomenų apie pažeidimų, „EU Pilot“ dialogų ir skundų pagrindu iškeltas bylas imtį, kad patikrintume šių ataskaitų duomenų patikimumą ir tikslumą. Palyginome nuo 2020 m. iki 2022 m. pradėtų naujų pažeidimų bylų skaičių ir pasiskirstymą pagal pažeidimo rūšį. Taip pat nagrinėjome, kiek bylų užbaigta 2022 m. ir koks pasiskirstymas pagal procedūros etapus. Mūsų atliktas darbas Komisijos statistinius duomenis patvirtino, išskyrus pažeidimų bylų nagrinėjimo laiką. Negalėjome to patvirtinti, nes „Themis“ duomenų bazėje nebuvo galima išgauti kai kurių pažeidimų bylų sukūrimo datos (žr. 69 dalį).

73 Komisija neskelbia informacijos apie tai, kaip jai sekasi laikytis kurio nors iš savo orientacinių terminų. Nors orientaciniai terminai nėra teisiškai privalomi, manome, kad svarbu, jog Komisija apie juos praneštų, nes tai padėtų sustiprinti jos veiklos rezultatų viešąją kontrolę.

74 Komisija naudoja [bendrosios rinkos rezultatų suvestinę](#) (nuo 1997 m.), [ES teisingumo rezultatų suvestinę](#) (nuo 2015 m.) ir [aplinkos nuostatų įgyvendinimo peržiūra](#) (nuo 2017 m.), kad papildytų savo ataskaitas konkrečiose politikos srityse, pabrėždama tas, kuriose teisės pažeidimų vis dar yra. Patikrinome „EU Pilot“ statistinius duomenis, paskelbtus 2022 m. bendrosios rinkos rezultatų suvestinėje, kad įsitikintume, ar ši informacija patikima ir tiksli. Mūsų darbu Komisijos statistiniai duomenys patvirtinti.

75 Palyginome [Komisijos viešojo registro](#) pažeidimų bylų ir „Themis“ duomenų bazės duomenis, kad patikrintume, ar paskelbta informacija yra išsami ir atnaujinta. Mūsų darbu patvirtinta, kad Komisija nedelsdama skelbia naujausius sprendimus dėl pažeidimų. Tačiau nustatėme, kad viešajame registre nebuvo pateikta išsami informacija apie tai, ar pažeidimo byla buvo grindžiama skundu, ar „EU Pilot“ byla buvo pradėta prieš oficialią pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, ar perduodant bylą Teisingumo Teismui buvo pasiūlytos sankcijos. Tačiau šią informaciją dažniausiai galima rasti „Themis“.

³² Europos Parlamentas, Teisės reikalų komitetas, Pranešimas dėl Europos Sąjungos teisės taikymo stebėsenos 2020 m., 2021 m. ir 2022 m.

Išvados ir rekomendacijos

76 Darome išvadą, kad nors Komisija pagerino pažeidimų bylų valdymą, bylas užbaigti vis dar užtrunka per ilgai. Komisija atlieka reguliarią ES teisės vykdymo užtikrinimo stebėseną ir teikia jos ataskaitas, tačiau orientacinių terminų laikymasis negerėja ir apie tai nepranešama.

77 **2017 m. komunikate** Komisija perkėlimo į nacionalinę teisę ir atitikties patikras nurodė kaip prioritetą. Nustatėme, kad nuo 2017 m. laikas, per kurį Komisija atlieka šias patikras, sutrumpėjo. Tačiau pusės perkėlimo į nacionalinę teisę ir atitikties patikrų trukmė vis tiek buvo ilgesnė nei orientaciniai terminai. Kiekvienais metais yra žinomas direktyvų, kurių perkėlimo į nacionalinę teisę terminas sueina, skaičius, tačiau atkreipėme dėmesį į tai, kad generaliniai direktoratai neturėjo pakankamai gerai parengtų priemonių, kad galėtų iš anksto planuoti šį darbo krūvį. Užsakomųjų patikrų vidutinis atlikimo laikas buvo daug ilgesnis, palyginti su vidaus patikromis. Taip pat nustatėme, kad generaliniai direktoratai neturėjo informacijos apie maždaug trečdalis mūsų imties perkėlimo į nacionalinę teisę ir atitikties patikrų užbaigimo datas, o tai rodo, kad šios prioritetinės veiklos dokumentavimas ir stebėseną yra nepakankami. Žr. **23–28** dalis.

1 rekomendacija. Gerinti perkėlimo į nacionalinę teisę ir atitikties patikrų planavimą ir dokumentavimą

Komisija turėtų pagerinti perkėlimo į nacionalinę teisę ir atitikties patikrų planavimą ir dokumentavimą:

- a) kuo anksčiau planuodama darbą, reikalingą direktyvų vykdymui užtikrinti, ypač personalo ir galimų išorės ekspertų poreikį;
- b) užtikrindama, kad generaliniai direktoratai registruotų visų patikrų pradžios ir pabaigos datas.

Tikslinė įgyvendinimo data: 2025 m. gruodžio mėn.

78 Kalbant apie 1 metų skundų nagrinėjimo orientacinį terminą, nustatėme, kad 38 % atvejų 2012–2023 m. Komisija jo nesilaikė. Taip pat pastebėjome, kad nuo 2021 m. skundų nagrinėjimo laikas ilgėjo, nors skundų skaičius nedidėjo. Daugumos užregistruotų skundų nagrinėjimas nutraukiamas, nes pateiktos informacijos nepakanka ES teisės pažeidimui nustatyti. 2017 m. Komisija nustatė standartinę

skundo formą, kad būtų padidintas efektyvumas pateikiant geriau pagrįstus skundus. Be to, ji nustatė skundų prioritetų nustatymo kriterijus, tačiau nebuvo gairių, kaip aiškinti kai kuriuos iš jų (pavyzdžiui, „didelė žala ES finansiniams interesams“ ir „sisteminis ES teisės vykdymo neužtikrinimas“). Taip pat pastebėjome, kad skundų pateikėjams pateikta informacija ne visada yra išsami. Žr. 29–38 dalis.

79 Be skundų, Komisija kasmet iš Europos Parlamento taip pat gauna apie 700 peticijų, kai kurios iš jų susijusios su ES teisės pažeidimais. Komisija neturi statistinių duomenų apie tai, kiek peticijų buvo išnagrinėta iškelus bylas savo iniciatyva naudojantis „EU Pilot“ arba pagal pažeidimo nagrinėjimo procedūras, nes vidaus peticijų duomenų bazė nėra susieta su „Themis“ platforma. Žr. 39 dalį.

80 Sudėtingais atvejais arba kai ES teisės pažeidimai nėra akivaizdūs, Komisija jiems įvertinti taiko „EU Pilot“ dialogą, prieš nusprendama, ar pradėti oficialias pažeidimo bylas. Nustatėme, kad laikas, per kurį užbaigiamos „EU Pilot“ bylos, sutrumpėjo nuo 34,9 mėnesio 2020 m. iki 28,4 mėnesio 2023 m. Per mūsų audito laikotarpį 74 % užbaigtų „EU Pilot“ bylų rezultatas – valstybėse narėse užtikrinta atitiktis ES teisei netaikant oficialios pažeidimo nagrinėjimo procedūros. 2020 m. naujose „EU Pilot“ gairėse nustatytas 9 mėnesių nagrinėjimo terminas, po kurio Komisija turėtų iš naujo įvertinti „EU Pilot“ dialogą ir nuspręsti dėl tinkamų veiksmų (pradėti pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, nutraukti bylą arba pratęsti ją „ribotam laikotarpiui“). Nors gairėse nenurodoma, kaip turėtų būti priimami sprendimai dėl „EU Pilot“ dialogų pratęsimo suėjus 9 mėnesių terminui ir kiek dar laiko jie gali trukti, praktiškai 65 % „EU Pilot“ dialogų pasibaigus pradiniam 9 mėnesių orientaciniam terminui buvo pratęsti. Žr. 41–47 dalis.

2 rekomendacija. Gerinti skundų ir peticijų nagrinėjimą ir „EU Pilot“ dialogą

Komisija turėtų pagerinti skundų ir peticijų nagrinėjimą ir „EU Pilot“ dialogą:

- a) sistemingai registruodama informaciją, kurią gavo kitais kanalais (pavyzdžiui, iš peticijų), atitinkamoje skundo byloje, ir sugrupuodama panašaus pobūdžio skundus;
- b) parengdama gaires, kaip aiškinti skundų prioritetų nustatymo kriterijus, tokius kaip „didelė žala ES finansiniams interesams“ ir „sistemingas ES teisės nesilaikymas“, kad būtų užtikrintas nuoseklus jų taikymas visuose generaliniuose direktoratuose;
- c) sistemingai informuodama skundų pateikėjus apie jų skundų būklės pokyčius, kad būtų padidintas skaidrumas;
- d) nustatydamas kriterijus, pagal kuriuos „EU Pilot“ bylos būtų pratęsimos po 9 mėnesių termino, kad būtų užtikrintas nuoseklumas ir tinkama stebėseną.

Tikslinė įgyvendinimo data: 2025 m. gruodžio mėn.

81 Kalbant apie pažeidimų bylas, nustatėme, kad vis didesnės dalies bylų nagrinėjimo trukmė yra ilgesnė nei orientaciniai terminai. 2023 m. 72 % bylų dėl nepranešimo apie perkėlimo priemonės nagrinėjimas užtruko ilgiau nei nustatytas 1 metų orientacinis terminas. Nors 2012–2022 m. netinkamo taikymo ir neatitikties byloje vidutiniškai buvo laikomasi 3 metų orientacinio termino, nuo 2021 m. vis didesnės šių bylų dalies nagrinėjimas užtruko ilgiau nei orientacinis terminas. Atkreipėme dėmesį į tai, kad pažeidimų byloje, išnagrinėtose praėjus orientaciniam terminui, Komisija ir valstybės narės dažniau keitėsi informacija. Žr. **48–58** dalis.

82 Nustatėme, kad 2012–2023 m. dauguma pažeidimų bylų buvo išspręstos prieš Komisijai pasiūlant sankcijas. Komisijos atliktas tokių sankcijų apskaičiavimas atitiko metodiką. Be to, Komisija stebėjo, kaip valstybės narės moka baudas, taip pat periodiškai vertino atitikties datas, lygindama jas su Teisingumo Teismo sprendimuose nustatytomis datomis. Iki 2023 m. gruodžio mėn. Teisingumo Teismas valstybėms narėms skyrė sankcijas 47 byloje. Daugumoje bylų valstybės narės iš dalies pakeitė nacionalinę teisę, kad ji atitiktų ES teisę (ir atitinkama pažeidimo byla buvo užbaigta), praėjus vidutiniškai 1,3 metų nuo sankcijų skyrimo. Tačiau 13 bylų pastebėjome, kad atitinkamos valstybės narės kelerius metus mokėjo baudas, užuot ištaisiusios ES teisės pažeidimus. Tai kelia susirūpinimą dėl šių finansinių sankcijų atgrasomojo poveikio. Žr. **59–64** dalis.

3 rekomendacija. Stiprinti pažeidimų bylų valdymą ir prireikus atnaujinti sankcijų siūlymo metodiką

Komisija turėtų sustiprinti savo pažeidimų bylų valdymą ir sankcijas:

- a) stebėdama nagrinėjant bylas padarytą pažangą, kad būtų nustatytos galimos kliūtys ir imtasi aktyvių veiksmų joms pašalinti, prireikus tinkamesniu laiku koreguodama reikiamus išteklius ir prioritetus;
- b) peržiūradama sankcijų siūlymo metodiką, kad būtų užtikrinta, jog jos yra pakankama atgrasymo priemonė.

Tikslinė įgyvendinimo data: dėl a punkto – 2027 m. gruodžio mėn., dėl b punkto – 2026 m. gruodžio mėn.

83 Bylų valdymo sistema „Themis“ gerokai pagerino bylų stebėseną. Komisija reguliariai atlieka savo vykdymo užtikrinimo veiksmų visuose susijusiuose padaliniuose vidines nuoseklumo peržiūras, tačiau nustatė, kad šiomis peržiūromis nepakankamai prisidėta prie geresnio orientacinių terminų laikymosi. Komisija paskelbė informaciją apie ES teisės taikymą ir vykdymo užtikrinimą, kuri apskritai yra tiksli, tačiau duomenys apie tai, kaip ji laikosi orientacinių terminų, nėra išsamūs. Žr. [66–75](#) dalis.

4 rekomendacija. Stiprinti vykdymo užtikrinimo veiklos stebėseną ir ataskaitų teikimą

Komisija turėtų sustiprinti vykdymo užtikrinimo veiklos stebėseną ir ataskaitų teikimą:

- a) stebėdama nagrinėjimo laiką, be kita ko, pagal visus atitinkamus orientacinius terminus, pasinaudodama nuolat tobulinama Komisijos bylų valdymo IT sistema;
- b) kasmet teikdama ataskaitas dėl Komisijos veiklos rezultatų pagal visus viešai paskelbtus orientacinius terminus.

Tikslinė įgyvendinimo data: 2026 m. gruodžio mėn.

Šią ataskaitą priėmė Audito Rūmų nario Jano Gregoro vadovaujama V kolegija 2024 m. lapkričio 13 d. Liuksemburge vykusiame posėdyje.

Audito Rūmų vardu

Pirmininkas

Tony Murphy

Priedai

I priedas. ES teisės įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo valdymas

ES teisės įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo **valdymas**

Komisija ES teisės taikymo stebėseną

Teisės tarnyba

- atlieka pagrindinį vaidmenį užtikrinant teisinį nuoseklumą visose politikos srityse,
- atstovauja Komisijai ES Teisingumo Teisme.

Generaliniai direktoratai (GD)

- atsakingi už konkrečias politikos sritis,
- taip pat atsakingi už konkrečių sričių priežiūrą.

Generalinis sekretoriatas

- atlieka pagrindinį vaidmenį koordinuojant Komisijos priežiūros funkciją.

Pažeidimo nagrinėjimo korespondentų vidinis tinklas

- Kiekvienas GD turi „pažeidimo nagrinėjimo korespondentą“, kuris veikia kaip ryšių palaikytojas su generaliniu sekretoriatu ir atstovauja generaliniam direktoratui atitinkamų pažeidimo nagrinėjimo korespondentų vidiniame tinkle.
- Šiame tinkle sprendžiami visi valdymo klausimai, susiję su ES teisės valstybėse narėse stebėseną ir vykdymo užtikrinimu, ir skatinamas suderinamumas ir nuoseklumas tarp generalinių direktoratų.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas

aiškina ES teisę, siekdamas užtikrinti, kad ji būtų vienodai taikoma visose ES valstybėse, ir sprendžia teisinius ginčus.

Valstybės narės

turėtų tinkamai perkelti ES teisę į nacionalinę teisę ir ją taikyti.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos dokumentais.

II priedas. Stebėsenai taikomi Komisijos orientaciniai terminai

Procedūros rūšis	Stebėsenos terminai	Iki 2017 m. komunikato	Viešas / vidaus
Atitikties vertinimas	6 mėnesiai perkėlimo į nacionalinę teisę patikroms atlikti	Ne (2017 m. sausis)	Viešas ³³
	24 mėnesiai atitikties patikroms atlikti	Ne (2017 m. sausis)	
Skundų nagrinėjimas	15 dienų patvirtinimui išsiųsti	Ne (2017 m. sausis)	Viešas ³⁴
	2 mėnesiai, per kuriuos, atlikus preliminarų skundo vertinimą, skundo pateikėjui pateikiama grįžtamoji informacija (per 1 metų orientacinį terminą)	Ne (2020 m. gruodis)	Viešas ³⁵
	Paprastai Komisija skundą išnagrinėja ir sprendimą dėl oficialaus pranešimo ar bylos užbaigimo priima ne vėliau kaip per vienus metus nuo skundo užregistravimo datos. Procedūrinės garantijos skundų pateikėjams: jei viršijamas 1 metų orientacinis terminas, GD privalo raštu informuoti skundo pateikėją, išsiųsdamas negalutinį atsakymą. Informacija apie pažeidimo byloje priimtus sprendimus skundo pateikėjams turi būti siunčiama po kiekvieno priimto sprendimo (oficialaus pranešimo, pagrįstos nuomonės, bylos perdavimo Teismui, bylos užbaigimo).	Taip (2012 m. balandis)	Viešas ³⁶
„EU Pilot“ dialogas	9 mėnesiai „EU Pilot“ dialogui užbaigti	Ne (2020 m. liepa)	Vidaus
Pažeidimų valdymas	3 metai BAD, NCF ir REG pažeidimams išnagrinėti	Taip (2010 m.)	Vidaus
	1 metai NCM pažeidimams (nepranešimas apie nacionalines perkėlimo į nacionalinę teisę priemones) išnagrinėti arba bylos perdavimui Teismui	Taip (2007 m.)	Viešas ³⁷
	18 mėnesių antrą kartą kreiptis į Teismą arba užbaigti bylą	Taip (2011 m.)	Viešas ³⁸

Pastaba: pažeidimų rūšys: nepranešimas apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones (NCM), neatitiktis (NCF), netinkamas taikymas (BAD) ir reglamentų, sutarčių ir sprendimų pažeidimas (REG).

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos gairėmis ir komunikatais.

³³ Geresnio reglamentavimo priemonių rinkinys, 39 priemonė.

³⁴ „ES teisė. Geresnis taikymas – geresni rezultatai“ (2017/C 18/02) priedas, p. 1.

³⁵ „Ilgalaikis geresnio bendrosios rinkos taisyklių įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo veiksmų planas“ COM(2020) 94 final, 20 veiksmas.

³⁶ Komisijos komunikatas „Santykių su skundų dėl Sąjungos teisės taikymo pateikėjais administravimo nuostatų atnaujinimas“, COM(2012) 154, p. 6.

³⁷ Komisija, „Rezultatų siekianti Europa – Bendrijos teisės taikymas“ (KOM(2007) 502), p. 9.

³⁸ Komisija, „Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 260 straipsnio 3 dalies įgyvendinimas“.

III priedas. Duomenų metodikos pagrindai

Trumpai apibūdiname skirtingoms audito dalims taikytą metodiką.

- a) **Atvejų tyrimai.** Mūsų 31 pažeidimo bylos imtis buvo sudaryta pagal tam tikrus parametrus. Tai: generaliniai direktoratai, kuriuose nagrinėjama daugiausia pažeidimų, pažeidimų bylų pagrindas, bylos taikant „EU Pilot“ dialogus ir jų netaikant, finansinių sankcijų taikymas, bylų trukmė. Visoms į imtį įtrauktoms pažeidimo byloms sudarėme tvarkaraštį nuo konkrečios problemos atsiradimo datos (skundas užregistruotas arba problema nustatyta GD) iki pažeidimo bylos užbaigimo. Atlikę analizę atkreipėme dėmesį į gerą ar blogą praktiką ir patikrinome ne tik stebėsenos orientacinių terminų laikymąsi, bet ir laiką, kuris praėjo nuo vieno etapo iki kito (oficialaus pranešimo, pagrįstos nuomonės, kreipimosi į Teisingumo Teismą, bylos užbaigimo).
- b) **15 generalinių direktoratų išsiųstas klausimynas.** Atrinkome skundus ir pažeidimus nagrinėjančius generalinius direktoratus ir visiems jiems išsiuntėme standartizuotą klausimyną. Siekėme gauti informacijos apie darbo krūvį (pavyzdžiui, stebimų ES teisės aktų skaičių) ir išteklius (pavyzdžiui, darbuotojus ir pasitelkiamus išorės rangovus). Ši informacija leistų mums išanalizuoti išteklius, kurie naudojami galimiems pažeidimams nustatyti ir ištaisyti. Atrinkti šie generaliniai direktoratai: AGRI, CLIMA, CNECT, COMP, EMPL, ENER, ENV, FISMA, SANTE, GROW, JUST, MARE, HOME, MOVE ir TAXUD.
- c) **Diagramos ir grafikai.** Toliau pateiktoje lentelėje aprašomi naudoti duomenys.

Diagramos numeris	Metodika
6 diagrama	<p>Perkėlimo į nacionalinę teisę terminų skaičius apima tik terminus nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. ir neapima terminų, kurių būseną „Themis“ duomenų bazėje yra „netaikoma valstybei narei“, t. y. direktyvų, kurių valstybės narės neprivalo perkelti į nacionalinę teisę.</p> <p>Peticijų skaičius nustatytas pagal Europos Parlamento dokumentus. Juose gali būti naudojama ne ta pati galimų ES teisės pažeidimų apibrėžtis, kurią naudoja Komisija.</p> <p>Į skundų skaičių patenka nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. užregistruoti skundai, kurių nagrinėjimo užbaigimo tipas „Themis“ duomenų bazėje nėra „dubliavimas“.</p>

Diagramos numeris	Metodika
	<p>Skundų, nagrinėjamų taikant „EU Pilot“ dialogą arba tiesiogiai pažeidimų bylose, skaičius yra susijęs su skundais, dėl kurių nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. buvo išsiųsta „EU Pilot“ arba pažeidimo byla, tačiau kai kurie iš šių skundų buvo užregistruoti nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2011 m. gruodžio 31 d.</p> <p>„EU Pilot“ bylų skaičius apima tik tas bylas, kurios buvo išsiųstos valstybėms narėms nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. Bylų būklė (nagrinėjamos / išnagrinėtos) pagal 2023 m. gruodžio 31 d. duomenis.</p> <p>Pažeidimų bylų skaičius apima tik tas bylas, dėl kurių nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. buvo išsiųstas oficialus pranešimas. Bylų būklė (nagrinėjamos / išnagrinėtos) pagal 2023 m. gruodžio 31 d. duomenis.</p>
7 diagrama	<p>Informacija apima tik 15 šio priedo b punkte išvardytų generalinių direktoratų ir buvo gauta 2024 m. sausio mėn.</p>
8 diagrama	<p>Vidutinis perkėlimo į nacionalinę teisę patikros užbaigimo laikas skaičiuojamas nuo perkėlimo į nacionalinę teisę termino arba nuo tos dienos, kurią valstybė narė pranešė apie visas perkėlimo į nacionalinę teisę priemones, jei tai įvyko po nustatyto termino, iki perkėlimo į nacionalinę teisę patikros užbaigimo dienos, apie kurią Audito Rūmams pranešė atitinkamas generalinis direktoratas.</p> <p>Vidutinis atitikties patikros atlikimo laikas skaičiuojamas nuo tos dienos, kurią valstybė narė pranešė apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones, iki atitikties patikros užbaigimo dienos, apie kurią Audito Rūmams pranešė atitinkamas generalinis direktoratas.</p> <p>Duomenys susiję tik su šio priedo b punkte išvardytais 15 generalinių direktoratų. Pateikiame tik tų priemonių, apie kurias pranešta 2012–2020 m., duomenis.</p>
11 diagrama	<p>Skundų skaičius nurodomas pagal skundų registravimo metus. Pateikiame visus kiekvienais metais užregistruotus reikalavimus atitinkančius skundus (informacijos apie šį kriterijų pateikta 30 dalyje), kurių nagrinėjimo užbaigimo tipas „Themis“ duomenų bazėje nėra „dubliavimas“.</p> <p>Nagrinėjamų skundų skaičius priklauso nuo to, ar Komisija valstybei narei, su kuria susijęs skundas, išsiuntė „EU Pilot“ bylą, ar OP. Visi tokie skundai laikomi nagrinėjamais tais metais, kuriais buvo išsiųstas „EU Pilot“ arba pradėtas oficialus pažeidimo nagrinėjimas (pateikus OP). Pavyzdžiui, jei skundas buvo</p>

Diagramos numeris	Metodika
	<p>užregistruotas 2015 m., o Komisija „Themis“ pažymėjo, kad jis nagrinėjamas per 2017 m. išsiųstą „EU Pilot“ bylą, šis skundas laikomas nagrinėjamu 2017 m.</p>
12 diagrama	<p>Šie duomenys susiję su visais reikalavimus atitinkančiais skundais (neatsižvelgiant į skundo būklę, t. y. nagrinėjamas, išnagrinėtas ar perduotas „EU Pilot“ arba pažeidimo bylai pradėti), užregistruotais nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., kurių nagrinėjimo užbaigimo tipas nėra „dubliavimas“, pagal užbaigimo metus arba išsiųstą OP, jei taikoma.</p> <p>Šios diagramos ataskaitinis laikotarpis prasideda 2008 m., o ne 2012 m., kaip 6 diagramoje, kad būtų galima atsižvelgti į realų 2012 m. nagrinėtų skundų, kurie buvo užregistruoti iki tų metų, laiką. Jei vertintume tik nuo 2012 m. užregistruotas bylas, 2012 m. vidutinis nagrinėjimo laikas būtų dirbtinai sutrumpintas.</p>
13 diagrama	<p>Šie duomenys susiję su visais nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. užregistruotais reikalavimus atitinkančiais skundais, kurių nagrinėjimo užbaigimo tipas „Themis“ duomenų bazėje nėra „dubliavimas“ ir dėl kurių nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. buvo išsiųstas OP arba kurių nagrinėjimas buvo baigtas nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., vienam iš 15 šio priedo b punkte išvardytų generalinių direktoratų vadovaujantiems generaliniams direktoratai.</p> <p>Šios diagramos ataskaitinis laikotarpis prasideda 2008 m., o ne 2012 m., kaip 6 diagramoje, kad būtų galima atsižvelgti į realų 2012 m. nagrinėtų skundų, kurie buvo užregistruoti iki tų metų, laiką. Jei vertintume tik nuo 2012 m. užregistruotas bylas, 2012 m. vidutinis nagrinėjimo laikas būtų dirbtinai sutrumpintas.</p>
14 diagrama	<p>Šie duomenys susiję su visomis „EU Pilot“ bylomis, išsiųstomis valstybėms narėms nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., pagal bylos užbaigimo metus. Nagrinėjimo laikas skaičiuojamas nuo bylos išsiuntimo atitinkamai valstybei narei dienos iki bylos užbaigimo dienos.</p> <p>Šios diagramos ataskaitinis laikotarpis prasideda 2008 m., o ne 2012 m., kaip 6 diagramoje, kad būtų galima atsižvelgti į realų 2012 m. užbaigtų bylų, kurios buvo pradėtos iki tų metų, laiką. Jei vertintume tik nuo 2012 m. pateiktas bylas, 2012 m. vidutinis nagrinėjimo laikas būtų dirbtinai sutrumpintas.</p>

Diagramos numeris	Metodika
	<p>Išspręstos bylos – tai visos išnagrinėtos bylos, kurių išnagrinėjimo tipas yra „įprastas išnagrinėjimas“, „išnagrinėjimas [ES Komisijos narių] kolegijoje“ arba „tolesni veiksmai“ „EU Pilot“ duomenų bazėje.</p>
<p>15 diagrama</p>	<p>Skaičiuojame valstybių narių atsakymo laiką ir GD atlikto visų „EU Pilot“ bylų, išsiųstų valstybėms narėms nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., vertinimo laiką ir pateikiame duomenis pagal bylos užbaigimo metus.</p> <p>Šios diagramos ataskaitinis laikotarpis prasideda 2008 m., o ne 2012 m., kaip 6 diagramoje, kad būtų galima atsižvelgti į realų 2012 m. užbaigtų bylų, kurios buvo pradėtos iki tų metų, laiką. Jei vertintume tik nuo 2012 m. pateiktas bylas, 2012 m. vidutinis atsakymo ir vertinimo laikas būtų dirbtinai sutrumpintas.</p> <p>Valstybės narės atsakymo laikas kiekvienu atveju apskaičiuojamas kaip vidutinė trukmė tarp šių „EU Pilot“ duomenų bazėje iš eilės einančių įvykių: „byla išsiųsta valstybei narei“, „GD vertinimas“ arba „prašoma papildomos informacijos“ ir „valstybės narės atsakymas“, „galutinis valstybės narės atsakymas“ arba „valstybės narės pridėta pastaba“.</p> <p>Generalinio direktorato vertinimo laikas kiekvienu atveju apskaičiuojamas kaip vidutinė trukmė tarp šių „EU Pilot“ duomenų bazėje iš eilės einančių įvykių: „valstybės narės atsakymas“, „galutinis valstybės narės atsakymas“ arba „valstybės narės pridėta pastaba“ ir „GD vertinimas“ arba „prašoma papildomos informacijos“.</p>
<p>16 diagrama</p>	<p>Analizuojamos visos „EU Pilot“ bylos, išsiųstos valstybėms narėms nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. Kiekvienų kalendorinių metų pabaigoje nebaigtos nagrinėti bylos apskaičiuojamos imant bendrą praėjusių kalendorinių metų pabaigoje nebaigtų nagrinėti bylų skaičių, prie jo pridėdant einamaisiais kalendoriniais metais pradėtų bylų skaičių ir atimant einamaisiais kalendoriniais metais baigtų nagrinėti bylų skaičių. Diagramoje pateikiami tik 2012–2023 m. duomenys.</p> <p>Šioje diagramoje naudojamos „EU Pilot“ bylos, išsiųstos nuo 2008 m., nes iki 2012 m. jau buvo pradėtų nagrinėti bylų, kurios buvo baigtos po tų metų.</p>

Diagramos numeris	Metodika
	<p>6 diagramoje nurodytas 2023 m. gruodžio 31 d. nagrinėjamų „EU Pilot“ bylų skaičius (619) ir 2023 m. pabaigoje šioje diagramoje nurodytas nebaigtų bylų skaičius (621) skiriasi dėl dviejų iki 2012 m. išsiųstų bylų, kurios mūsų galutinę duomenų įtraukimo datą vis dar buvo nagrinėjamos.</p>
17 diagrama	<p>Duomenys susiję su visomis nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. užbaigtomis „EU Pilot“ bylomis, išsiųstomis valstybėms narėms pagal kiekvieną vadovaujantį GD (2023 m. gruodžio 31 d. duomenimis). Nagrinėjimo laikas skaičiuojamas nuo bylos išsiuntimo atitinkamai valstybei narei dienos iki bylos užbaigimo dienos.</p>
18 diagrama	<p>Šie duomenys susiję su visomis užbaigtomis NCM pažeidimo bylomis, dėl kurių nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. valstybėms narėms buvo išsiųsti OP, pagal bylos užbaigimo metus.</p> <p>Šios diagramos ataskaitinis laikotarpis prasideda 2008 m., o ne 2012 m., kaip 6 diagramoje, kad būtų galima atsižvelgti į realų 2012 m. išnagrinėtų arba Teismui perduotų bylų, kurios buvo pradėtos iki tų metų, laiką. Jei vertintume tik nuo 2012 m. pradėtas bylas, 2012 m. vidutinis nagrinėjimo laikas būtų dirbtinai sutrumpintas.</p>
19 diagrama	<p>Kiekvienų kalendorinių metų pabaigoje nebaigtos, bet Teismui neperduotos bylos apskaičiuojamos imant bendrą praėjusių kalendorinių metų pabaigoje nagrinėjamų, Teismui neperduotų bylų skaičių, prie jo pridėdant einamaisiais kalendoriniais metais pradėtų naujų bylų skaičių ir atimant einamaisiais kalendoriniais metais užbaigtų iki perdavimo Teismui arba perduotų Teismui bylų skaičių.</p> <p>Į analizę įtrauktos visos NCM bylos, kuriose OP buvo išsiųstas nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., tačiau diagramoje pateikiami tik 2012–2023 m. duomenys. Įtraukiame bylas, dėl kurių OP buvo išsiųstas nuo 2008 m., nes iki 2012 m. jau buvo pradėtų bylų, kurios buvo užbaigtos arba perduotos Teismui po tų metų.</p>

Diagramos numeris	Metodika
20 diagrama	<p>Duomenys susiję su visomis užbaigtomis BAD, REG ir NCF pažeidimų bylomis, dėl kurių nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. valstybėms narėms buvo išsiųsti OP, pagal bylos užbaigimo metus.</p> <p>Šios diagramos ataskaitinis laikotarpis prasideda 2008 m., o ne 2012 m., kaip 6 diagramoje, kad būtų galima atsižvelgti į realų 2012 m. užbaigtų arba perduotų bylų, kurios buvo pradėtos iki tų metų, laiką. Jei vertintume tik nuo 2012 m. pradėtas bylas, 2012 m. vidutinis nagrinėjimo laikas būtų dirbtinai sutrumpintas.</p>
21 diagrama	<p>Kiekvienų kalendorinių metų pabaigoje nagrinėjamos ir Teismui neperduotos bylos apskaičiuojamos imant praėjusių kalendorinių metų pabaigoje nagrinėjamų bylų, kurios dar nebuvo perduotos Teismui, skaičių, prie jo pridėdant einamaisiais kalendoriniais metais pradėtų naujų bylų skaičių ir atimant einamaisiais kalendoriniais metais užbaigtų iki perdavimo Teismui arba perduotų Teismui bylų skaičių.</p> <p>Į analizę įtrauktos visos BAD, REG ir NCF bylos, kuriose OP buvo išsiųstas nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., tačiau pateikiame tik 2012–2023 m. duomenis. Įtraukiame bylas, išsiųstas nuo 2008 m., nes jau buvo bylų, pradėtų iki 2012 m., kurios buvo užbaigtos arba perduotos po tų metų.</p>
22 diagrama	<p>Duomenys susiję su visomis baigtomis BAD, REG ir NCF bylomis, kuriose OP išsiųsti nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d., dėl kurių Teisingumo Teismas priėmė pirmąjį sprendimą, pagal bylos užbaigimo metus.</p>
23 diagrama	<p>Duomenys susiję su visomis baudomis, kurias valstybės narės sumokėjo užbaigtose pažeidimų bylose dėl Teismo sprendimo, priimto po bylos perdavimo Teismui pagal SESV 260 straipsnį, 2023 m. gruodžio 31 d. sumomis.</p>
24 diagrama	<p>Duomenys susiję su visomis baudomis, kurias valstybės narės sumokėjo neužbaigtose (nagrinėjamose) pažeidimų bylose dėl Teismo sprendimo, priimto po bylos perdavimo Teismui pagal SESV 260 straipsnį, 2023 m. gruodžio 31 d. sumomis.</p>

Šaltinis: Audito Rūmai.

IV priedas. Atvejų tyrimai (skundai)

GD	Valstybė narė	Pažeidimo rūšis	Dienų skaičius „EU Pilot“ dialogui pradėti	Dienų skaičius pažeidimo nagrinėjimo procedūrai pradėti*	Ar patvirtinimas apie gavimą išsiųstas per 15 dienų nuo skundo gavimo?	Ar skundo pateikėjas informuotas apie kiekvieną etapą?***	Kasmetinių negalutinių atsakymų skaičius nuo viso reikalaujamo skaičiaus
FISMA	AT	NCF	428	1 106	TAIP	Iš dalies	2 iš 3
CNECT	PT	NCF	171	977	TAIP	Iš dalies	0 iš 2
MOVE	IT	NCF	186	1 222	NE	Iš dalies	0 iš 3
GROW	BG	BAD	444	732	TAIP	Iš dalies	0 iš 2
GROW	PT	BAD	120	667	TAIP	NE	0 iš 1
GROW	AT	BAD	96	488	TAIP	Iš dalies	0 iš 1
JUST	FR	BAD	169	2 416	TAIP	Iš dalies	0 iš 6
GROW	CY	REG	85	352	TAIP	Iš dalies	0 iš 1
TAXUD	BE	REG	174	955	TAIP	Iš dalies	1 iš 2
ENV	ES	BAD	92	/	NE	Iš dalies	/
GROW	SK	REG	92	582	TAIP	TAIP	0 iš 1
ENV	HR	BAD	135	543	TAIP	Iš dalies	0 iš 1
FISMA	EL	REG	N. d.	470	TAIP	TAIP	1 iš 1

Pastaba: pažeidimų rūšys: nepranešimas apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones (NCM), neatitiktis (NCF), netinkamas taikymas (BAD) ir reglamentų, sutarčių ir sprendimų pažeidimas (REG).

* Orientacinis terminas – 1 metai (365 dienos).

** „EU Pilot“ dialogas, oficialus pranešimas, pagrįsta nuomonė, kreipimasis į Teisingumo Teismą, sprendimai, raštas dėl ketinimo užbaigti bylą, pažeidimo bylos užbaigimas.

Šaltinis: Audito Rūmai, 31 atvejo tyrimas naudojant Komisijos informaciją.

V priedas. 31 pažeidimo atvejo tyrimo apžvalga

✓ – orientacinio termino laikomasi

X – orientacinio termino nesilaikoma

net. – orientacinis terminas netaikomas

Vadovaujantis GD	Pažeidimo rūšis	VN	Data*	Ar pažeidimo nagrinėjimas pradėtas laiku? **	Ar pažeidimo nagrinėjimas baigtas / pirmą kartą kreiptasi į Teismą? ***	Ar pažeidimo nagrinėjimas baigtas / antrą kartą kreiptasi į Teismą? ****	Bendra trukmė (metai)
FISMA	NCF-CPTL	AT	2019 01 30	X	✓	net.	3,7
CNECT	NCF-CPTL	PT	2012 06 25	X	X	✓	9,1
MOVE	NCF-CPTL	IT	2012 06 18	X	X	net.	10,7
GROW	BAD-CPTL	BG	2010 06 21	X	✓	net.	3,8
GROW	BAD-CPTL	PT	2015 09 16	X	✓	net.	3,4
GROW	BAD-CPTL	AT	2015 03 25	X	✓	✓	6,5
JUST	BAD-CPTL	FR	2012 12 13	X	X	net.	10,1
GROW	REG-CPTL	CY	2013 03 06	X	✓	net.	2,1
TAXUD	REG-CPTL	BE	2012 02 14	X	✓	net.	5,3
ENV	BAD-CPTL	ES	2012 08 30	X	✓	net.	7,2
GROW	REG-CPTL	SK	2015 07 15	X	✓	net.	3,3
ENV	BAD-CPTL	HR	2013 09 30	X	✓	X	Dar neišnagrinėta
FISMA	REG-CPTL	EL	2021 06 16	X	✓	X	2,1
JUST	NCF-OIC	FI	2012 11 27	✓	✓	✓	2,4
ENV	NCF-OIC	BG	2010 12 09	X	X	net.	10
ENER	BAD-OIC	EL	2013 03 21	X	✓	✓	4,2
MOVE	REG-OIC	HR	NĖRA DUOMENŲ	X	✓	✓	
MOVE	REG-OIC	PL	2013 01 01	X	✓	✓	5,1
ENER	NCF-OIC	SI	2015 02 03	X	✓	✓	4,6
ENV	BAD-OIC	MT	NĖRA DUOMENŲ	X	✓	net.	
ENV	BAD-OIC	ES	2016 03 23	X	✓	✓	5,2
GROW	NCF-OIC	SE	2019 01 24	✓	X	net.	4,4
MOVE	REG-OIC	IT	NĖRA DUOMENŲ	✓	✓	net.	
HOME	NCM	LU	2015 05 15	X	X	net.	3,5
SANTE	NCM	HU	2019 08 31	✓	✓	net.	0,2
FISMA	NCM	RO	2017 06 26	✓	✓	net.	4,0
EMPL	NCM	LT	2014 08 20	✓	X	net.	5,6

Vadovaujantis GD	Pažeidimo rūšis	VN	Data*	Ar pažeidimo nagrinėjimas pradėtas laiku? **	Ar pažeidimo nagrinėjimas baigtas / pirmą kartą kreiptasi į Teismą? ***	Ar pažeidimo nagrinėjimas baigtas / antrą kartą kreiptasi į Teismą? ****	Bendra trukmė (metais)
FISMA	NCM	IE	2017 06 26	✓	✓	net.	4,0
CNECT	NCM	BE	2016 01 01	✓	X	net.	4,9
FISMA	NCM	SI	2017 07 03	✓	✓	net.	3,9
JUST	NCM	ES	2018 05 06	✓	X	net.	3,8

CPTL – skundu pagrįsta byla.

OIC – savo iniciatyva pradėta byla.

*:

NCF, BAD ir REG-CPTL bylose – skundo užregistravimo data.

NCF, BAD ir REG-OIC savo iniciatyva pradėtose bylose – data, kai GD nustatė atvejį.

NCM bylose – perkėlimo termino pabaigos data.

**:

CPTL atveju – 1 metai nuo skundo užregistravimo.

OIC atveju – 1 metai nuo atvejo nustatymo.

NCM bylose – 9 mėnesiai nuo perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos.

***:

NCF, BAD ir REG bylose – 3 metai nuo oficialaus pranešimo išsiuntimo iki sprendimo bylą nutraukti arba perduoti Teisingumo Teismui.

NCM bylose – 1 metai nuo oficialaus pranešimo išsiuntimo iki sprendimo bylą nutraukti arba perduoti Teisingumo Teismui.

****:

Visose pažeidimų bylose – nuo 8 iki 18 mėnesių nuo pirmojo Teismo sprendimo priėmimo dienos iki sprendimo perduoti bylą nagrinėti antrą kartą arba bylos užbaigimo dienos.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos informacija ir „Themis“ duomenimis.

VI priedas. Finansinės sankcijos

Nors Komisija gali siūlyti taikyti finansines sankcijas, Teisingumo Teismas turi nustatyti, kokios sumos laikomos tinkamomis. Teisingumo Teismo skiriamą sankciją gali sudaryti **vienkartinė suma** (skaičiuojama nuo pažeidimo dienos iki Teisingumo Teismo sprendimo paskelbimo arba visiško pareigos įvykdymo dienos, jei ji įvykdoma anksčiau) ir **už kiekvieną dieną mokama periodinė bauda** (siekiant paskatinti atitinkamą valstybę narę kuo greičiau po sprendimo paskelbimo nutraukti pažeidimą).

Komisija kasmet atnaujina dienos baudos ir vienkartinės sumos fiksuoto dydžio sumą, taip pat minimalią vienkartinę sumą ir koeficientą n kiekvienai valstybei narei³⁹. Koeficientas n atspindi valstybės narės mokumą, apskaičiuojamą pagal jos BVP ir gyventojų skaičiaus svorinius daugiklius.

Už kiekvieną dieną mokama bauda apskaičiuojama už kiekvieną dieną mokamos baudos fiksuoto dydžio sumą (kurią Komisija kasmet atnaujina) padauginus pirmiausia iš pažeidimo sunkumo (rimtumo) ir trukmės koeficientų, o tada – iš koeficiento n .

Kalbant apie **vienkartinę sumą**, dienos (vienkartinė suma) suma apskaičiuojama vienkartinės sumos fiksuoto dydžio sumą padauginus iš sunkumo koeficiento ir koeficiento n . **Vienkartinė suma** apskaičiuojama dienos (vienkartinės sumos) sumą padauginus iš dienų, kurias trunka pažeidimas nuo pirmo Teismo sprendimo dienos iki dienos, kurią pažeidimas pasibaigia, arba dienos, kurią priimamas Teismo sprendimas pagal [SESV 260 straipsnio 2 dalį](#), skaičiaus.

Vienkartinę sumą, grindžiamą suma už dieną (vienkartinė suma), Komisija siūlo skirti tada, kai, atlikus pirmiau minėtą skaičiavimą, viršijama atitinkamai valstybei narei taikoma minimali vienkartinė suma⁴⁰.

³⁹ *Infringement procedure, Financial penalties.*

⁴⁰ 4 skirsnis, [Komunikatas 2023/C 2/01](#).

Finansinių sankcijų apskaičiavimas

Cs – pažeidimo sunkumas
(koeficientas nuo 1 iki 20)

Cd – trukmė
(koeficientas nuo 1 iki 3)

n – koeficientas n
(valstybės narės mokumas)

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos ES teisės pažeidimo nagrinėjimo procedūros ir vykdymo užtikrinimo pristatymu, 2023 m. vasario mėn.

Iki 2017 m. sausio 19 d. pradėtų pažeidimo nagrinėjimo procedūrų atveju (data, kai buvo paskelbtas komunikatas „[ES teisė. Geresnis taikymas – geresni rezultatai](#)“) Komisija, siūlydama perduoti pažeidimo bylą Teisingumo Teismui, prašys skirti **tik periodinę baudą**. Tačiau pagal komunikatą Komisija prašys sumokėti ir **periodinę baudą**, ir **vienkartinę sumą** visais [SESV 260 straipsnio 3 dalyje](#) numatytais atvejais, kai sprendimas išsiųsti oficialų pranešimą buvo priimtas po 2017 m. sausio 19 d. (žr. [10](#) dalį).

Finansinių sankcijų apskaičiavimas. Belgija (NCM)

2017 m. liepos 13 d. Komisija nusprendė dėl Belgijos kreiptis į Teisingumo Teismą ir paprašė skirti finansines baudas pagal [SESV 260 straipsnio 3 dalį](#). Tuo metu Belgija buvo pranešusi tik apie vieną priemonę, skirtą Direktyvai 2014/61/ES dėl priemonių sparčiojo elektroninių ryšių tinklų diegimo sąnaudoms mažinti, perkėlimo į nacionalinę teisę.

Už kiekvieną dieną mokamos periodinės baudos fiksuoto dydžio suma (F-*rap*), pagal kurią apskaičiuojamos finansinės sankcijos šioje byloje, buvo 680 eurų.

Remdamasi atlikta analize, Komisija pasiūlė, kad šiuo atveju **sunkumo koeficientas (Cs)** būtų 9.

Trukmės koeficientas (Cd) apskaičiuojamas atsižvelgiant į laikotarpį mėnesiais, skaičiuojamą nuo kitos dienos po atitinkamos direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos iki dienos, kurią priimtas sprendimas dėl Belgijos kreiptis į Teisingumo Teismą, ir taikant mėnesinę 0,10 dydį.

Direktyvos 2014/61/ES perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaiga – 2016 m. sausio 1 d. Kadangi sprendimą dėl kreipimosi į Teismą Komisija turėjo priimti 2017 m. liepos 13 d., buvo skaičiuojama 18 mėnesių trukmė. Pritaikius 0,10 mėnesinį dydį, **trukmės koeficientas** buvo 1,8.

Koeficientas *n* atspindi atitinkamos valstybės narės mokumą. Belgijos koeficientas *n* buvo 4,96.

Dienos periodinė bauda (*Dp*) = (F-*Rap* × *Cs* × *Cd*) × *n* = 54 639,30 euro.

Komisija perdavė bylą Teisingumo Teismui ir iš pradžių pasiūlė skirti 54 639,30 euro periodinę baudą už kiekvieną vėlavimo perkelti Direktyvą 2014/61/ES dieną.

Po sprendimo perduoti bylą Teismui Belgija pranešė apie tolesnes perkėlimo į nacionalinę teisę priemones, tačiau vis dar neužtikrino visiško perkėlimo. Atsižvelgdama į šias priemones, 2018 m. kovo 8 d. Komisija nusprendė pritaikyti finansines sankcijas. Sunkumo koeficientas (*Cs*) buvo sumažintas iki 2, o po paskutinio pakeitimo – iki 1.

Atlikus šiuos pakeitimus, galutinė Komisijos pasiūlyta dienos periodinės baudos suma sumažėjo iki 6 071,04 euro už kiekvieną vėlavimo perkelti Direktyvą 2014/61/ES dieną ir turi būti skiriama nuo Teismo sprendimo paskelbimo dienos. 2019 m. liepos 8 d. Teismas priėmė sprendimą ir nurodė Belgijai mokėti 5 000 eurų per dieną, kol reikalavimas bus įvykdytas.

Belgija reikalavimą įvykdė ir apie tai Komisijai pranešė 2019 m. spalio 22 d., t. y. praėjus 106 dienoms po Teismo sprendimo (2019 m. liepos 8 d.). Taigi periodinė bauda, įskaitant delspinigius, sudarė 643 530,24 euro.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos ir Teismo dokumentais.

Finansinių sankcijų apskaičiavimas. Rumunija (NCM)

Rumunija vis dar nebuvo pranešusi Komisijai apie Direktyvos (ES) 2015/849 perkėlimo į nacionalinę teisę priemones, taigi neįvykdė direktyvos 67 straipsnio reikalavimų. 2018 m. liepos 19 d. Komisija nusprendė perduoti bylą Teisingumo Teismui pagal [SESV 258 straipsnį](#) ir [260 straipsnio 3 dalį](#).

Už kiekvieną dieną mokamos periodinės baudos fiksuoto dydžio suma (F-*rap*), pagal kurią apskaičiuojamos finansinės sankcijos šioje byloje, buvo 700 eurų.

Komisija pasiūlė, kad šioje pažeidimo byloje **sunkumo koeficientas (Cs)** būtų 8.

Trukmės koeficientas (Cd) apskaičiuojamas atsižvelgiant į laikotarpį mėnesiais, skaičiuojamą nuo kitos dienos po atitinkamos direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaigos iki dienos, kurią priimtas sprendimas kreiptis dėl Rumunijos į Teisingumo Teismą, taikant mėnesinį 0,10 dydį. Mažiausias rezultatas gali būti 1, o didžiausias – 3.

Šioje byloje Direktyvos (ES) 2015/849 perkėlimo į nacionalinę teisę termino pabaiga buvo 2017 m. birželio 26 d. Nuo kitos dienos po šio termino pabaigos (2017 m. birželio 27 d.) iki Komisijos sprendimo perduoti bylą Teisingumo Teismui (2018 m. liepos 19 d.) praėjo 12 mėnesių.

Pritaikius 0,10 mėnesinį dydį, apskaičiuotas 1,2 trukmės koeficientas.

Rumunijos **koeficientas n** buvo 3,27.

Dienos periodinė bauda (D_p) = (F-*rap* × Cs × Cd) × n = 21 974,40 euro.

Taigi Komisijos siūloma dienos periodinė bauda nuo sprendimo byloje C-549/18 paskelbimo dienos buvo **21 974,40 euro** už kiekvieną dieną, kurią Rumunija vėlavo pranešti apie perkėlimo į nacionalinę teisę priemones.

Kiekvieną kartą, kai Komisija perduoda bylą Teisingumo Teismui, ji taip pat gali siūlyti taikyti vienkartinę sumą, ne mažesnę nei kiekvienai valstybei narei nustatyta minimali suma. Šios bylos nagrinėjimo metu **minimali vienkartinė Rumunijai nustatyta suma buvo 1 887 000 eurų**.

Vienkartinės sumos fiksuoto dydžio suma (F-*rap*), pagal kurią apskaičiuojama vienkartinė dienos suma, šioje byloje buvo 230 eurų per dieną.

Dienos vienkartinė suma = F-*rap* × Cs × n = **60 160,80 euro**.

Todėl Komisija pasiūlė, kad Teismas skirtų vienkartinę sumą, apskaičiuotą pagal **60 160,80 euro** dienos sumą (ji bus padauginta iš dienų nuo perkėlimo į nacionalinę teisę termino ir atitikties užtikrinimo dienos skaičiaus). Dienos suma buvo padauginta iš 754 – tiek dienų praėjo nuo perkėlimo į nacionalinę teisę

termino pabaigos (2017 m. birželio 27 d.) iki faktinės perkėlimo į nacionalinę teisę datos (2019 m. liepos 20 d.). Taigi vienkartinė suma buvo 4 536 667,20 euro.

2020 m. liepos 16 d. Teismas priėmė sprendimą, kuriuo įpareigojo Rumuniją sumokėti Europos Komisijai vienkartinę 3 000 000 eurų sumą.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos ir Teismo dokumentais.

Nebaigtų nagrinėti bylų, kai valstybės narės jau kelerius metus moka baudas ir neužtikrina visapusiškos atitikties ES teisei, pavyzdžiai

Nuo 2011 m. Italija moka baudas pagal Teisingumo Teismo nutartį byloje [C-496/09](#) už 2004 m. balandžio 1 d. Sprendimo byloje [C-99/02 Komisija / Italija](#) nevykdymą. Tai buvo susiję su užimtumui skatinti Italijos suteiktos pagalbos, kuri buvo pripažinta neteisėta ir nesuderinama su bendrąja rinka, susigrąžinimu iš jos gavėjų. Teismas nurodė Italijai sumokėti periodinę baudą, apskaičiuotą 30 milijonų eurų vienkartinę sumą padauginus iš neteisėtos pagalbos, kuri dar nebuvo susigrąžinta arba įrodyta, kad buvo susigrąžinta, procentinės dalies. Bendra iki 2023 m. gruodžio 31 d. sumokėta pagrindinė suma buvo 86,48 milijono eurų, tačiau po 12 metų byla vis dar nebuvo užbaigta.

Gavusi skundų, klausimų ir Europos Parlamento pranešimų dėl nelegalių nekontroliuojamų sąvartynų Graikijoje ir dėl to, kad ši valstybė narė nesilaiko Direktyvos 75/442/EEB, Komisija pateikė ieškinį Graikijai dėl įsipareigojimų neįvykdymo byloje [C-502/03, Komisija / Graikija](#). Byloje [C-378/13](#), antrą kartą perdavus bylą dėl pažeidimo, Teisingumo Teismas nurodė Graikijai sumokėti 10 milijonų eurų vienkartinę sumą ir pusei metų nustatytą periodinę baudą, apskaičiuotą pagal pradinę 14,52 milijono eurų sumą. Bendra iki 2023 m. gruodžio 31 d. sumokėta pagrindinė suma buvo 70 milijonų eurų, o po 9 metų bylos vis dar nebuvo užbaigtos.

Byloje [C-196/13](#) dėl nelegalių sąvartynų Teisingumo Teismas nurodė Italijai sumokėti Komisijai 256 819,20 euro periodinę baudą už kiekvieną uždelstą dieną už sprendimo byloje [C-135/05, Komisija / Italija](#), nevykdymą nuo 2014 m. gruodžio 2 d., taip pat 40 milijonų eurų vienkartinę sumą ir pusei metų nustatytą periodinę baudą, apskaičiuotą pagal pradinę 42 800 000 eurų sumą. Bendra iki 2023 m. gruodžio 31 d. sumokėta pagrindinė suma buvo 261,8 milijono eurų, o po 9 metų byla vis dar nebuvo užbaigta.

Santrumpos

AGRI GD: Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas

CLIMA GD: Klimato politikos generalinis direktoratas

CNECT GD: Ryšių tinklų, turinio ir technologijų generalinis direktoratas

COMP GD: Konkurencijos generalinis direktoratas

EMPL GD: Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas

ENER GD: Energetikos generalinis direktoratas

ENV GD: Aplinkos generalinis direktoratas

FISMA GD: Finansinio stabilumo, finansinių paslaugų ir kapitalo rinkų sąjungos generalinis direktoratas

GD: Komisijos generalinis direktoratas

GROW GD: Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ generalinis direktoratas

HOME GD: Migracijos ir vidaus reikalų generalinis direktoratas

JUST GD: Teisingumo ir vartotojų reikalų generalinis direktoratas

MARE GD: Jūrų reikalų ir žuvininkystės generalinis direktoratas

MOVE GD: Mobilumo ir transporto generalinis direktoratas

OP: oficialus pranešimas

SANTE GD: Sveikatos ir maisto saugos generalinis direktoratas

TAXUD GD: Mokesčių ir muitų sąjungos generalinis direktoratas

Terminų žodynelis

BAD: pažeidimo nagrinėjimo procedūra, kai valstybė narė netinkamai taiko direktyvą.

CHAP: Komisijos elektroninė bylų valdymo platforma skundams nagrinėti, naudota iki 2023 m. balandžio mėn.

„EU Pilot“: neoficialaus Komisijos ir valstybės narės dialogo dėl klausimų, susijusių su galimu ES teisės nesilaikymu, mechanizmas.

MNE: Komisijos elektroninė platforma, skirta ES direktyvų įtraukimui į nacionalinę teisę valdyti, naudota iki 2020 m. gruodžio mėn.

NCF: pažeidimo nagrinėjimo procedūra dėl nacionalinių ES direktyvos įtraukimo į nacionalinę teisę priemonių neatitikties.

NCM: pažeidimo nagrinėjimo procedūra dėl nepranešimo apie nacionalines ES direktyvos įtraukimo į nacionalinę teisę priemones.

NIF: Komisijos elektroninė pažeidimų bylų valdymo platforma, naudota iki 2020 m. gruodžio mėn.

Oficialus pranešimas: Komisijos rašytinis pranešimas ES valstybei narei, kuris yra pirmasis pažeidimo nagrinėjimo procedūros etapas.

Pažeidimo nagrinėjimo procedūra: procedūra, kai Komisija įvairiais etapais taiko veiksmus prieš ES valstybę narę, kuri nevykdo savo įsipareigojimų pagal ES teisę.

Peticija: prašymas arba skundas Europos Parlamentui dėl klausimo, kuris priklauso ES veiklos sričiai ir kuris tiesiogiai susijęs su bet kuriuo ES piliečiu, fiziniu arba juridiniu asmeniu, gyvenančiu arba turinčiu registruotą buveinę ES valstybėje narėje.

REG: pažeidimo nagrinėjimo procedūra, susijusi su tuo, kad valstybė narė netinkamai taiko ES sutartį, reglamentą ar sprendimą.

„Themis“: bylų valdymo sistema, skirta ES teisės vykdymo užtikrinimo procedūroms, įdiegta 2020 m. gruodžio mėn.

Komisijos atsakymai

<https://www.eca.europa.eu/lt/publications/sr-2024-28>

Chronologija

<https://www.eca.europa.eu/lt/publications/sr-2024-28>

Audito grupė

Audito Rūmų specialiosiose ataskaitose pateikiami Audito Rūmų atliktų auditų, susijusių su įvairių sričių ES politika ir programomis arba su konkrečių biudžeto sričių valdymo temomis, rezultatai. Audito užduotis Audito Rūmai atrenka ir parengia taip, kad jos turėtų kuo didesnį poveikį, atsižvelgdami į neveiksmingumo ar neatitikties riziką, susijusių pajamų ar išlaidų lygį, būsimus pokyčius ir politinį bei viešąjį interesą.

Šį veiklos auditą atliko Audito Rūmų nario Jano Gregoro vadovaujama V audito kolegija „Sąjungos finansavimas ir administravimas“. Auditui vadovavo Audito Rūmų narys Lefteris Christoforou, jam padėjo kabineto vadovas Theodosios Tsiolas ir kabineto atašė Panagiota Liapi, pagrindinė vadybininkė Margit Spindelegger, užduoties vadovas Attila Horvay-Kovacs, auditoriai Kristina Kosor, Elitsa Pavlova, Quirino Mealha ir Marco Fians. Kalbinę pagalbą teikė Jennifer Schofield. Grafinį dizainą padėjo parengti Jesús Nieto Muñoz.

Iš kairės į dešinę: Panagiota Liapi, Theodosios Tsiolas, Jesús Nieto Muñoz, Attila Horvay-Kovacs, Elitsa Pavlova, Lefteris Christoforou, Marco Fians ir Margit Spindelegger.

AUTORIŲ TEISĖS

© Europos Sąjunga, 2024

Europos Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika nustatyta [Audito Rūmų sprendime Nr. 6–2019](#) dėl atvirųjų duomenų politikos ir pakartotinio dokumentų naudojimo.

Jeigu nenurodyta kitaip (pavyzdžiui, atskiruose pranešimuose dėl autorių teisių), ES priklausantis Audito Rūmų turinys yra licencijuojamas pagal [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#) licenciją. Todėl paprastai pakartotinis naudojimas yra leidžiamas, jeigu tai tinkamai pažymima ir nurodomi bet kokie padaryti pakeitimai. Asmenys, kurie pakartotinai naudoja Audito Rūmų turinį, negali iškreipti pirminės prasmės ar minties. Audito Rūmai nėra atsakingi už pakartotinio naudojimo padarinius.

Būtina gauti papildomą leidimą, jei tam tikrame turinyje vaizduojami privatūs asmenys, kurių tapatybę galima nustatyti, pavyzdžiui, Audito Rūmų darbuotojų nuotraukose, arba jame pateikiami trečiųjų asmenų kūriniai.

Gavus tokį leidimą, juo panaikinamas ir pakeičiamas pirmiau minėtas bendrasis leidimas ir jame aiškiai nurodomi bet kokie naudojimo apribojimai.

Siekiant naudoti ar atgaminti turinį, kuris nepriklauso ES, gali reikėti prašyti leidimo tiesiogiai iš autorių teisių turėtojų.

1, 6 diagramų ir VI priedo diagramos piktogramos: šios diagramos parengtos naudojant [Flaticon.com](#) išteklius. © Freepik Company S.L. Visos teisės saugomos.

Programinei įrangai ar dokumentams, kuriems taikomos pramoninės nuosavybės teisės, pavyzdžiui, patentams, prekių ženklams, registruotiesiems dizainams, logotipams ir pavadinimams, Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika netaikoma.

Europos Sąjungos institucijų europa.eu domeno svetainėse pateikiamos nuorodos į trečiųjų asmenų svetaines. Audito Rūmai jų nekontroliuoja, todėl raginame peržiūrėti jose pateiktą privatumo ir autorių teisių politiką.

Audito Rūmų logotipo naudojimas

Audito Rūmų logotipas negali būti naudojamas be išankstinio Audito Rūmų sutikimo.

HTML	ISBN 978-92-849-3475-1	ISSN 1977-5725	doi:10.2865/2984997	QJ-01-24-027-LT-Q
PDF	ISBN 978-92-849-3476-8	ISSN 1977-5725	doi:10.2865/7177485	QJ-01-24-027-LT-N

KAIP CITUOTI

Europos Audito Rūmai, [Specialioji ataskaita 28/2024](#) „ES teisės vykdymo užtikrinimas. Komisija pagerino pažeidimų bylų valdymą, tačiau jų nagrinėjimas vis dar trunka per ilgai“, Europos Sąjungos leidinių biuras, 2024.

Komisija yra atsakinga už ES teisės taikymo valstybėse narėse priežiūrą ir vykdymo užtikrinimą. Mūsų audito tikslas – įvertinti, ar Komisijos vykdomu valdymu užtikrinta, kad būtų laiku nustatomi pažeidimų atvejai, atliekami susiję tolesni veiksmai, vykdoma tinkama pažeidimų atvejų stebėseną ir teikiama informacija apie juos. Darome išvadą, kad Komisija pagerino ES teisės pažeidimų nustatymo ir ištaisymo valdymą, tačiau vis dar per ilgai užtrunka pažeidimų bylų nagrinėjimas. Komisija atlieka reguliarią ES teisės vykdymo užtikrinimo stebėseną ir teikia jos ataskaitas, tačiau orientacinių terminų laikymasis negerėja ir apie tai nepranešama. Rekomenduojame Komisijai pagerinti patikrų planavimą ir dokumentavimą, skundų ir peticijų nagrinėjimą, neoficialius dialogus, stiprinti pažeidimų bylų valdymą ir sankcijas, vykdomą stebėseną bei ataskaitų teikimą.

Audito Rūmų specialioji ataskaita parengta pagal SESV 287 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą.

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

Europos Sąjungos
leidinių biuras

EUROPOS AUDITO RŪMAI
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Užklausos: eca.europa.eu/lt/contact
Interneto svetainė: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors